

PÖYTÄKIRJA

tehty Työmies Kustannusyhtiön ylimääräisessä yhtiökokouksessa Kansankoti-haalilla Hancockissa, Mich., 23--27 päivinä toukokuuta 1914

Kokous alettiin kello 10 a. p., jolloin T. K. Y:n johtokunnan esimies Herman Louko luki kokoukselle seuraava-sisältöisen kokouskutsun:

Yhtiökokouskutsu.

Työmies Kustannusyhtiön johtokunta kutsuu tämän kautta mainitun yhtiön osakkeenomistajat ylimääräiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään Kansankoti-haalissa Hancockissa, Mich., ensi toukokuun 23 päivänä kello 10 a. mulla, keskustelemaan ja päättämään Työmiehen liikkeen vakavalle taloudelliselle pohjalle saattamisesta.

Yhtiömme voimassaolevat sivusäänöt määräävät yhtiökokouksista seuraavaa:

"Kalkissa yhtiön kokouksissa äänestettävissä lasketaan osake ja ääni; samoin myöskin yleisäänestyksissä. Äänen tasan mennessä ratkaisee puheenjohtajan ääni asian. Suljetuilla lipuilla on äänestettävä vaadittaisissa.

Valtakirjalla voi osakkeenomistaja myös olla edustettuna yhtiön kokouksessa, mutta yhdellä henkilöllä ei saa olla useampaa kuin viisi valtakirjaa. Yhdistysten jäsenet voivat edustaa yhdistystään ja sen alaosastoja, vaikka eivät itse olekaan osakkeenomistajia, mutta keltään muilta yhdistyksiltä tahki yksilöiltä älköön sellaiselle henkilöle edustusoikeutta sallittako."

Hancock, Mich., huhtikuun 23 p:nä 1914.

Työmies Kustannusyhtiön johtokunnan puolesta:

Herman Louko,
esimies.

C. E. Hietala,
kirjuri.

Tämän jälkeen kysyi H. Louko: Onko kellollaan muistuttamista kokouskutsua ja sen laillisuutta vastaan?

Leo Laukki teki muistutuksen, tulkiten yhtiön sivusääntöjen I:sen luvun 2 pykälän siten, että ylimääräiset yhtiökokoukset ovat kutsuttavat kokoon ja pidettävät 30 päivän sisällä siitä lukien kun 10 osakkeelta omistavaa osastoa on sitä johtokunnalta vaatnut, ja että tässä tapauksessa kokouksen pito oli viipynyt yli sääntömääräisen ajan. Mainittu sivusääntönsä kohta kuuluu:

"Johtokunnan on ilmoitettava ylimääräiset yhtiökokoukset pidettäväksi kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä lukien, jolloin vaatimus on johtokunnalle jätetty."

Tämä sivusääntönsä kohta tulkittin johtokunnan taholta siten, että ylimääräisistä kokouksista on k o k o u s - k u t s u annettava 30 päivän sisällä siitä lukien kuin aslanmukainen vaatimus on johtokunnalle esitetty.

Kun asiallisia muistutuksia kokouskutsua vastaan ei esitetty, julisti johtokunnan esimies Herman Louko kokouksen avatuksi ja nimitti johtokunnan puolesta valtakirjain tarkastajiksi Victor Annalan, Wm. Bowersin ja John Nummivuoren, jotka tarkastettuaan ja laskettuaan valtakirjat samaten kuin persoonallisesti läsnäolevien osakkaiden kokousoikeuden, toivat kokouksessa edustettuina olevista osakkeista seuraavan raportin:

(Itänessä oleva ensimmäinen nimi osottaa henkilökohtaisesti saapuvilla olutta ja seuraavat nimet niitä, joita hän edustaa.)

Eldi Sulo	1
Matti Kangas	2
I. O. Peurala	1
Frank Heikkilä	1
Sawyer S. S. Osasto	2
Seattle S. S. Osasto	12

Herman Louko	3	Juanita S. S. Osasto	2
Ida Olson	1	Alma A. Kantola	1 46
West Berkeley S. S. Osasto	6	Jos. Merilä	2
Lona Malinleini	1	Mimmie Merilä	2 4
Onni Lahti	1	J. B. Lantto	1
W. Klemölin	1	Henry Heikkinen	1
John Hellin	13	August Nikula	1
Duluth S. S. Osasto	157	Fridolf Sairanen	1
K. G. Lindström	1	Väinö Viitanen	1
John Lindroos	5	Ilmari Huttunen	1 6
Norwood S. S. Osasto "Into"	11	Jacob Vainionpää	1
Worcester S. S. Osasto	11	Sam Wentzell	1
New York Yhdistyneet S. S. O. 79	1	Arvi Auvinen	1
Rockport S. S. O. "Murtaja"	3 101	Gust. Frilund	1
John Korpi	1	Maas. S. S. Osasto	3 7
Ely S. S. Osasto	22	John Marttila	1
Sault Ste Maria, Mich. S. S. O.	12	Pudding Creek S. S. Osasto	1
Ellis Roos	1	K. A. Hukari	1
Mesaba S. S. Osasto	1	August Jakkula	1
E. V. Björklund	4	Hilda Aho	1
Maria Ollila	1	Hannes Keturi	1 6
Gowan, Minn. S. S. Osasto	1	Kalle Tähtelä	1
Laina Björklund	1	Emil Parras	1
Hancock S. S. Osasto	37	Chas. O. Knuuti	1
Poupore S. S. Osasto	1 46	Gust. Aljälä	1
Sanfrid Seitaniemi	1	Oscar J. Bagge	1 6
John Soini	1	August Aromäki	1
Brita Seitaniemi	1	A. O. Sarell	3
John Merilä	1	Cromwell S. S. O. "Kynthjä"	3
Yrjö John Helen	1 6	Bovey S. S. Osasto	16
Hjalmar Lönnholm	4	Brainerd S. S. Osasto	16
F. J. Syrjälä	1	Rock Springs S. S. Osasto	16 56
Yrjö Halonen	1	Allouez, Wis. S. S. Osasto	12
Victor Rissanen	1	Axel Öhrn	1
Jukka Kotiranta	1 8	Clinton Town S. S. Osasto	2
Fred Rautiola	4	Orr S. S. Osasto	1
Two Harbors S. S. Osasto	17	Angora S. S. Osasto	1
L. W. W. Local, Duluth	1	Mountain Iron S. S. Osasto	10
Frank Westerlund	1	Aurora S. S. Osasto	11 26
Toini S. S. Osasto	8	Swante Korpela	1
Stocketin S. S. Osasto	5 36	Victor Fallstrom	1
J. W. Meriläinen	5	Sam Mäkinen	1
Hancock S. S. Osasto	38	John D. Salminen	1
Sturgeon Town S. S. Osasto	2	Frank Palonen	1
Gilbert S. S. Osasto	17	Hj. Laaksonen	1 6
J. L. Kyyrö	1	Herman Hermanson	1
Rocklin S. S. Osasto	1 64	Salomon Lampi	1
E. V. Latvala	3	Henry Niemi	1
Peter Juntunen	1	Henry Ralski	1
Rosa Villmäki	1	Victor Lahti	1
Isaac Eskuri	4	Jaob Nyysti	1 6
Eino Laakso	1 10	Kaarlo Oksanen	2
Henry Leppänen	1	Marshfield S. S. Osasto	1
Arthur Uusitalo	1	John Hörhölä	1
Antti Passanen	1	John Salo	1
Antti Wesa	1	Uuno Pohjola	1
Gust Mäki	1 5	J. H. Fallström	1 7
Axel Kolinen	1	J. G. Tuira	4
K. O. Keturi	1	West Fitchburg S. S. Osasto	1
Crystal Falls Miners Union No. 195	2	Ashburnham S. S. Osasto	2
John E. Sals	1	P. Pajunen	1
Long Cove S. S. Osasto "Murtaja"	2 7	A. Moksen	1
Axel Kantola	3	John Huhta	1 10
Hancock S. S. Osasto	37	John Nummivuori	5
Sandstone S. S. Osasto	2	Emil Strengell	1
Saima S. S. Osasto	1	Matt Putsala	1
		Peter J. Honga	1
		F. W. Majhannu	1
		H. Aiho	1 10

Theodore Leppälä	1	Kust Mäki	1
Jalmar Vuori	1	Hilarius Lepistö	1 11
Nick Pisila	1	William Bowers	1
Ironwoodin S. S. Osasto	1	Anni Boman	1
Simo Perä	1	Emil Pulkkinen	1
Ironwoodin S. S. Osasto	26	Hilda Leino	1
Toivo Virtanen	1	Santeri Nuorteva	1
Geo. Humon	1	N. J. Ahlman	10 15
Superior Wyo. S. S. Osasto	2	William Risto	1
Winton S. S. Osasto	9	Goldfield S. S. Osasto	2
Oulu S. S. Osasto	7	Negaunee S. S. Osasto (vanha)	5
Floodwoodin S. S. Osasto	10	Butten S. S. Osasto	30
Otto Rihelä	1	Sofia Kiviistö	1
Northland S. S. Osasto	10	Axel Koski	1 40
Leipold S. S. Osasto	2	Victor Toija	Ei osak.
Paul Blomberg	1	Verona S. S. Osasto	22
Paul Halla	1	Toivo Hiltunen	5
Peter Huttunen	1	Lizzie Wiljanen (Koski)	1
Lauri Lappi	1	John Virta	1
Red Granite S. S. Osasto	3	Elna Leino	1
Waukegan S. S. Osasto	112	Gust Fräkl	1 7
John Keiko	1	August Törnqvist	1
Toivo Puro	1	Kenosha S. S. Osasto	20
Adam Saastamoinen	1	Racine S. S. Osasto	18
J. E. Viinikainen	1	K. Pajula	1
Evelyn S. S. Osasto	28	John Lemponen	1
Hiwabik S. S. Osasto	34	Mandi Huhtala	1 42
Sparta S. S. Osasto "Ikkäseura"	5	Nestori Toivonen	1
Palo S. S. Osasto	8	John E. Lampela	1
Fairbanks S. S. Osasto	4	John Järvinen	1
J. Väisänen	2	Jalmar Kyiven	1
Henry K. Niemi	1	David Kiminki	1
P. Reiman	1	Chas. Kolvu	1 6
Oscar Niemi	1	Jacob Toppari	3
Kalle Seppä	1	Aurora S. S. Osasto	1
William Marttila	2	Fairport S. S. Osasto	1
Maple Ridge S. S. Osasto	2	Warren S. S. Osasto	2
Rock S. S. Osasto, Squaw Creek	1	West Concord S. S. Osasto	1
Bonner S. S. Osasto	6	Newport S. S. Osasto	2 10
Winlock S. S. Osasto	1	Aurora Snell	1
Hamilton S. S. Osasto	4	Mikko Viikilä	1
C. E. Hietala	1	Otto Karvio	1 3
Eldorado S. S. Osasto	2	Victor Sola	4
Roseland S. S. Osasto	2	Kössi Kulo	4
Oscar Pulkkinen, Fort William, Ont.	1	John Väisänen	1
Telluride S. S. Osasto	3	K. A. Suvanto	1
Clinton S. S. Osasto	24	Bernhard Wirkkula	4
Martin Mattila	4	Wilda Wuopio	1 16
Astoria S. S. Osasto	11	K. F. Tuhkanen	1
Hanna S. S. Osasto	18	Monson S. S. Osasto	1
Reliance S. S. Osasto	2	A. Nieminen	1
Glaasburg S. S. Osasto	4	John Niemelä	1
John Partanen	1	Henry Carlson	1
Matti Tenhunen	1	Jamaica S. S. Osasto	1 6
Adam Tenhunen	1	John Leino	1
Hilja Tenhunen	1	Clifford S. S. Osasto	11
Evert Ahlson	1	Brantwood S. S. Osasto	14
Heige Ketola	1	Leadville S. S. Osasto	7 33
Negaunee S. S. Osasto	67	Leo Mattson	3
Oscar Kuoppala	Ei osak.	Eureka S. S. Osasto	72
Ishpeming S. S. Osasto	30	Aberdeen S. S. Osasto	11
Ivar Ruohomäki	Ei osak.	John F. Johnson	1
Chisholm S. S. Osasto	17	Mullan S. S. Osasto	10
K. O. Saaristo	1	Daggett S. S. Osasto	4 32
John Mäki	1	Leo Laukki	1
Negaunee Miners' Union	6	A. Rissanen	2
Matti Söderbacka	1	John Vilta	8
		Crosby S. S. Osasto	9
		Ashtabula S. S. Osasto	10
		Buhl S. S. Osasto	7 30

Antti Kalke	1	Antti Mönkkönen	El osak.	
Reino Sajo	1	Hibbing S. S. Osasto		49
Elvda Sajo	1	Gust. Wm. Topperi	3	
Sofia Kantanen	1	Ashabula Harbor S. S. Osasto	16	
John Kylander	1	Andrew Järnström	1	
Frank Heiskala	1	Abel Tolonen	1	
Sulo Rantanen	1	Sault Ste. Marie, Ont., S. S. O.	4	
Herman Heikkilä	1	Victor Tikkanen	1	26
Antti Luttinen	1	Kalle Tuomi	1	
Piina Tanila	1	Emil Virman	1	
Axel Nevaranta	1	Antti Mynttinen	1	
Aino Rahnio	1	Werner Mäki	1	
John Salminen	4	Sanna Kultalahti	1	5
Herman Kantonen	1	Chas Dantes	El osak.	
Kalle Järvinen	1	Herman S. S. Osasto		5
Kusti Puolakka	1	Victor Rajala	El osak.	
Axel Pekkola	1	Crystal Falls S. S. Osasto		3
Aino Heikkinen	1	Martin Hendrickson	2	
Alex Piippo	1	Hilda Marttila	1	
Aaro Nurmi	1	Beasmer S. S. Osasto	6	
John Jokilaho	1	J. F. Brax	1	
Anna Aho	1	H. V. Niemi	1	11
Eino Laine	1	Wäinö Wesman	1	
Oscar Kultalahti	1	Thompson S. S. Osasto	5	
Hilma Mattila	2	Kinney S. S. Osasto	3	
John Huhtala	1	Keewatin S. S. Osasto	14	
Bertta Nyström (ei ole osakekirj.)	1	Kusti Airola	1	
Isaac Koski	1	K. G. Tuuru	1	25
Sofia Johnson	1	Ellis Naasko	2	
Wilho Boman	1	John Maunula	1	
Quincy S. S. Osasto	27	Ellis Kivistö	1	
Fitchburg S. S. Osasto	31	Wäinö Jokinen	1	
Gardner S. S. Osasto	21	Victor Tuomi	1	
Monesaan S. S. Osasto	15	John Korpi	1	7
Daisytown S. S. Osasto	26	Reino Salmi	1	
H. Ollikainen	El osak.	Jacob Stark	1	
Minneapolis S. S. Osasto	60	Abel Nevala	1	
Kalle Kauppi	1	Taavi Heino	1	
Red Lodge S. S. Osasto	4	John Nortunen	1	5
Ina Hänninen	1	John Kiviniemi	El osak.	
Isaac Metälä	1	Chicago S. S. Osasto No. 1		51
Frank Koukku	1	William Wehviläinen	El osak.	
Erick Perttunen	1	Iron River S. S. Osasto		20
J. Suominen	1	K. A. Teittinen	El osak.	
Chester S. S. Osasto	5	Cloquet S. S. Osasto		39
Detroit S. S. Osasto	20	Joel Finnilä	El osak.	
Peabody S. S. Osasto	7	Ahmeek S. S. Osasto		5
Selma Jokela	3	Evert Järvi	1	
Springfield S. S. Osasto	3	Nashwauk S. S. Osasto	12	13
Olga Paast	1	Oscar Corgan	El osak.	
Perch Lake S. S. Osasto	3	Superior S. S. Osasto		46
K. L. Haataja	1	Emil Puhakka	1	
Tilda Risto	1	Chassell S. S. Osasto	3	
Karl Finaka	1	John Pietarila	1	5
John J. Kolu	1	J. Kärkkäinen	1	
Theodor Varmanen	El osak.	Andrew Roine	1	
Calumet S. S. Osasto	15	Ed. Korpihlahti	1	
Moses Hahl	1	Yrjö Johnson	1	4
Lizzie Ahlson	1	A. F. Heiskanen	El osak.	
Henry Hendrickson	1	Virginian S. S. Osasto		47
Port Arthur S. S. Osasto	4	Gust. Pursi	1	
Isaac Winter	1	Pittsburgh S. S. O.	7	
Hannes Keuti	1	Conneaut S. S. Osasto	4	
Wilho Huuskonen	El osak.	Maysard S. S. Osasto	5	
Crystal Bay S. S. Osasto	8	Glassport S. S. Osasto	13	
Aarne A. Kokko	4	Cleveland S. S. Osasto	18	48
Edward Mattila	4			
Annie Mattila	4			
White Plains S. S. Osasto	2			

Frank Aaltonen	1
Nikolai Westeri	1
Ella Leijon	1
Simo Eronen	1
Rauha Aaltonen	1
Victor Lammi	1
Severi Alanne	3
Milwaukee S. S. Osasto	18
Frontier S. S. Osasto	2
Grand Rapids S. S. Osasto	2
Donora S. S. Osasto	2
John Falls	1
J. Maunus	1
San Francisco S. S. Osasto	25
S. S. Jarj. toim. komitea	13
Fort Bragg S. S. Osasto	5
De Kalb S. S. Osasto	9
Raivaaja Publ. Co.	1000
A. Kettunen	Ei osak.
Chicago S. S. Osasto No. 2 ..	13
William Tärkki	Ei osak.
South Range S. S. Osasto	21
Ella Ahlsten	Ei osak.
Marquette S. S. Osasto	27
A. Vuorela	4
Ernst Junttila	1
Oscar Mäki	1
Frank P. Peterson	1
Hilma Ahlstedt	1
Andrew Hentunen	1
V. Annala	1
Pittsfield S. S. Osasto	3
Lebanon S. S. Osasto	2
Fayette City S. S. Osasto	2
Itäpiirittoimikunta	1
Raivaaja Pub. Co.	1000 1008

Joten kokouksessa oli edustettuna yhteensä 4,429 osaketta, joka edustus oli jaettu 95 persoonakohtaisesti läsnäolleen edustajan kesken.

Virkailijain valinta.

Sääntöjen mukaan valittiin kokoukselle seuraavat virkailijat: Varsinaiseksi puheenjohtajaksi Vilho Boman 1,132 osakekohtaisella äänellä, toisen ehdokkaan A. F. Heiskanen saadessa 460 osakekohtaista ääntä. Varapuheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti A. O. Sarell.

Kokouksen kirjureiksi valittiin yksimielisesti Kalle Tähtelä ja Martin Mattila. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin, varsinaisiksi: Toivo Hiltunen ja Axel Kolinen ja varalle K. G. Lindström ja Jacob Toppari.

Pöytäkirja päätettiin laatia alustus- ja päätöspöytäkirjan muotoon.

Muistutukset valtakirjoja vastaan.

Negauneen n. k. "vanhan" osaston edustaja Wm. Risto esitti muistutuksen Negauneen osaston omistamaa 17 osaketta vastaan mutta puheenjohtaja kumosj tehdyn muistutuksen laittomana ja "mies-ja-ään!" äänestyksessä hyväksyi kokous 57 äänellä 33 vastaan puheenjohtajan menettelyn.

28 Samaten tehtiin muistutus Raivaaja Publishing Co:n omistamaa 2,000 osaketta vastaan, jonka yhtiön virkailijain tekemän kaupan johtokunta oli hyväksynyt. Osakekaupasta keskusteltiin perinpohjin ja lopuksi äänestettiin seuraavista äänestys ehdotuksista: Onko johtokunta ollut oikeutettu tekemään osakekaupan? Vastaehdotus: 21 Onko osakekauppa halton? Osakekohtaisessa äänestyksessä, jossa ei käytetty Raivaaja Publishing Co:n aikaisemmin ostamaa 200 osaketta, puhumattakaan näitetä äänestyksen alaisena olevista 2,000 osakkeesta, olivat tulokset seuraavat: Johtokunnan toiminnan hyväksyi 1,343 osaketta ja sitä vastaan annettiin 1,086 ääntä, joten osakekauppa hyväksyttiin 267 äänen enemmistöllä.

Työjärjestys.

Kokous hyväksyi seuraavan työjärjestyksen:

- 1) Ponsivallokunnan valitseminen.
- 2) Selostus liikkeen tilasta.
- 3) Johtokunnan ja toimituksen arvostelu.
- 4) "Radikaalien" toiminnan vaikutus Työmiehen liikkeeseen.
- 5) Duluthin muutto.
- 6) Työmiehen Duluthissa olevan rakennustontin myynti.
- 7) Bondilaina.
- 8) Taloudellisen aseman korjaaminen.
- 9) Työmieskys tulevaisuudessa

Työmiehen
 a) johtokunnalta
 b) toimitukselta
 c) liikkeenhoitajalta.

Ponsivallokunnan valittiin: Mooses Hahl, K. G. Lindström, A. O. Sarell, T. Hiltunen, W. Boman, J. Maunus ja K. A. Teittinen.

Kokoukselle esitettiin seuraava kirjelmä:

Työmies Kust. Yhtiön ylimääräiselle yhtiökokoukselle.

Kokountuena toukok. 23 p:nä 1914, Hancockiin, Michiganiin.

Tätä ylimääräistä yhtiökokousta ovat vaatineet kutsuttavaksi kokoon 17 etupäässä S. S. Järjestön Keskipiiriin kuuluva s. s. osasto a sillä perusteella pääasiassa, että T. K. Y:n Johtokunta, sen alaiset toimitsijat, eikä myöskään lehden vastaava toimittaja ole alistuneet noudattamaan tämän Piirijärjestön ja varsinaisen kannattajajoukkonsa tahtoa, vaan ovat jo pitemmän ajan mitä julkeimmalla tavalla asettuneet uhmaamaan sekä tämän kannattajajoukkonsa tahtoa että vissejä T. K. Y:n edellisessä yhtiökokouksissa ja osakkeiden omistajien yleisäänestyksillä hyväksytyjä päätöksiä, nimittäin:

Työmiehen Duluthiin muuttamisasiassa.

Jo pari vuotta sitten T. K. Y:n varsinaisessa vuosikokouksessa sen perustajat ja siksi kehittäjät, jona se nyt on, nimittäin osakkeita omistavat osastot ja yksityiset toverit melkein yksimielisesti päättivät että Työmies on muutettava Duluthiin sen taloudellinen tila tämän edelleen kehittäminen ja vaurastuttaminen ja sosiaaliseen liikkeen yleinen menestymisen sellaista muuttoa mitä kipeimmin kaivaten ja edellyttäen sivistä, jotka yksityiskohtaisesti on moneen kertaan selotettu ja joita ei ole kumottu taikka edes niiden pätevyyttä voitu asettaa kyseenalaiseksi. Tämän päätöksen ovat sitten tämän yhtiön osakkeen omistajat yleisäänestyksellä valtavalla enemmistöllä varmistaneet ja sen lisäksi päättäneet että Työmiehelle on Duluthiin rakennettava oma liikehuoneustonsa yhdessä Duluthin S. S. Osaston kanssa ja tämän päätöksen toteuttamiseksi T. K. Y:n Johtokunta määrättiin heti paikalla ryhtymään toimenpiteisiin sopivan palkan ostamiseksi talon rakentamista varten sekä ryhtymään sovittelemiin Duluthin S. S. Osaston kanssa yhteisen rakennushomman jo tänä vuonna alkamiseksi.

T. K. Y:n nykyinen johtokunta, nimittäin ne sen jäsenet, jotka siihen

ovat jääneet ovat kuitenkin ja sen alaiset erinäiset toimitsijat kalkin keinoin koettaneet, ei ainostaan jarruttaa asian edistämistä ja käytännöllisiä toimenpiteitä sen toteuttamiseksi mikäli niihin ovat Duluthin osaston valitsemat rakennuskomitean jäsenet ryhtyneet tai sellaisia esittäneet, vaan he ovat tämän rakennushomman nimessä jatkuvasti koonneet joukkoilta s. o. niiltä osastoilta, joita allekirjoittaneet edustavat ja jotka ovat tätä ylimääräistä yhtiökokousta vaatineet, varoja, jotka Työmiehen liikkeenhoitaja ilman näiden varojen lähettäjien nimenomaista valtuutusta on käyttänyt muihin tarkoituksiin. Samassa kun tällainen uskottujen varojen käyttö on suoranaisesti laitonta, johon puoleen emme halua tässä pitemmälle kajota, se on ollut niiden osastojen ja toverien antaman luoton julkeata väärinkäyttämistä, jotka ovat varoja tässä tarkoituksessa Työmiehelle antaneet, joka väärinkäyttäminen ensinnäkin samassa, kun se on katkeroitannut näitä osastoja ja tovereita on heikentänyt Työmiehen luottoa ja niin lopullisesti tuottanut sille suurta vahinkoaakin.

Työmiehen suhteessa kannattajajoukkoonsa,

nimittäin Keskipiiriin S. S. Järjestöön, sekä yleensä niihin osastoihin ja tovereihin nähden, jotka muodostavat sen varsinaisen tilaajajoukon ovat sen vuosien kuluessa raskaassa työssä säästetyillä penneillään rakentaneet ja selalaiseksi kohittäneet minä se nyt on, tähän työläisjoukkoon nähden, joka yksin kykenee Työmiehen pitämään pystyssä ja sitä edelleenkin kehittämään on sen nykyinen johtokunta, tämän alaiset vissit Työmiehen toimitsijat ja toimittajat suhtautuneet vilme aikoina tavattoman ylimielisesti, röyhkeästi ja uhmalevasti aivan kuin näillä ei olisi mitään suostomista Työmiehen ja sen asioiden järjestämiseen nähden, vaan kuten Työmies olisi heldän yksityinen liikeyrityksensä, jonka kanssa he saavat menetellä miten tahansa. Vaikka järjestömme säännöt kaiken lisäksi selvästi ja nimnomaan sanovat, että Piirijärjestölle kuuluu piirissään ilmestyvän lehden valvomi-

nen ja lähelsin ohjaaminen niin, kun Piirijärjestö on lähtenyt oikeuttaan käyttämään niin Työmiehen johtokunta ja sen toimitsijat ja toimittajat ovat jyrkästi kieltäytyneet allistumasta ja ottamasta huomiota Piirijärjestön ohjauksia, erityisesti siten, että:

Työmiehen nykyinen johtokunta ei ole ensinkään ryhtynyt toimeen paimaan Piirikokouksen tekemiä päätöksiä lehden toimittajin nähden, vaan sallinut niiden jatkaa lehden toimittamista ilmeisesti vallankumouksellisen työväen sosialistisia luokkatalusteluperiaatteita vastaan, sallinut niiden harjoittaa lehden toimituksessa piirikokouksen päätöksiä, Piirin tärkeimpien organien, toimitsijain ja osastojen toiminnan mitä hävittömintä mustaamista ja alas painamista, sallinut lehdessä niiden ja muiden harjoittaa mitä ilkeintä rakittelua ja parjaamista, joka kaikki on suuressa määrin vaikeuttanut piirijärjestömmen rauhallisen valitus- ja agitatsioonityön edistymistä ja edelleen ylläpitänyt ja kasvattanut sitä anarkiaa ja piirijärjestömmen hajottamistyötä, jonka "Injunktsionliking!" Negauneessa on alottanut ja Työmiehen nykyinen vastaava kannatuksellaan jatkanut. Johtokunta on sallinut liikkeenhoitajan johtaa liikkeen taloutta hoittomasti, josta jo rakennusvarain väärinkäyttämisen yllä mainittiin; toisena esimerkkinä siitä, ollen hoitton toverilainain ottaminen ja liikkeen juokseviin menoihin käyttäminen, jollaisen menetelyn kautta Työmies rahapulan satuessa on joutunut mitä vaarallisimpaan asemaan, edelleen sanakirjaryhtyksen umpimähkäinen alkaminen ja sen summamatikkainen jatkaminen tavalla, joka on tuottanut Työmielelle tähän asti vain tuntuva tappiota; edelleen liikkuvakuvavaluontojen järjestäminen ja keskeyttäminen, joka niin ikään on tuottanut Työmielelle tappiota.

Eniten ehkä on Työmiehen johtokunta ja sen liikkeenhoitaja tuottaneet Työmielelle vahinkoa, helkentäneet sen luottoa ja turmelleet Työmiehen ja sen kannattajien keskinäisiä välejä sen kautta, että ensinnäkin esittivät Keskipiiriin piirikokouksessa Työmie-

hen olevan mitä parhaimmassa taloudellisessa asemassa, näin salaten ne väärinkäytöt, virheet, erehdykset ja hoitittomuudet, joihin olivat itseensä tehneet syytäkai ja joista ulkona arveluina jo jonkinlaista tietoa oli olemassa; toiseksi, sen kautta, että sitten heti tämän piirikokouksen jälkeen ilman, että kukaan saattoi sitä aavistaaakaan ja ilman, että olisivat ensin kääntyneet kiertokirjeillä kannattajiensa puoleen selittämällä ja vetoamalla heidän apuunsa, ne, Työmiehen johtokunta ja liikkeenhoitaja julkasivat lehden palstoilla julistuksen Työmies Kustannusyhtiön osakkeen omistajille, jossa "Mustassa Manifestissa" he värittäen ja koettaen säilyttää syyt Työmiehen taloudellisesta asemasta toisten niskoille, selittivät sen olevan epätoivoisen ja näin hyökätessään katkeralla tavalla Työmiehen varsinaisia kannattajia vastaan ja itse asiassa estivät, ettei Työmies saisi niiltä apua, jota ilmeisesti tuolla "manifestilla" on tarkoitettukin, (niin polemiikkiluontoinen se on), ja sillä yhdellä skulla saattaneen Työmiehen luoton entistäänkin huomomaksi ja Työmiehen taloudellisen vararikon partaalle. Kun muistetaan, että viime yhtiökokouksessa Työmiehen edellisen vuoden johtokunnan sihteeri ja toimittaja, joka on nykyisen johtokunnan kanssa yhteistoiminnassa uhkasi toimittaa lehden mieluummii porvarien käsien, kuin antaa sitä siirtää Minnesotaan, niin tällainen liikkeen ahdinkotijan maailmalle julistaminen, jonka Työmiehen johtokunta teki antaa syytä epäillä, että sen tarkoituksena on ollut saattaa tällaisten uhkausten toteuttamisen sopivassa tilaisuudessa mahdolliseksi.

Edellisen lisäksi nykyinen johtokunta ei ole noudattanut yhtiön sääntöjäkään vaan visseissä tarkoituksissa niiltä rikkonut sekä tämän ylimääräisen yhtiökokouksen kutsumisessa että vastaavan toimittajan takaisinkutsun yleisäänestykselle alistamisessa. Tämä on tehty, jotta vastaava toimittaja ja hänen hengenheimolaisensa olisivat saaneet tilaisuuden harjottaa sosialisteille sopimatonta runnausta ja saattaa lehden kannattajat ja osakkeenomistajat sellaiseen uskoon ja käsi-

tykseen, että ensinnäkin heidän puoleltaan ei ole tapahtunut mitään väärinkäyttöjä ja toiseksi, että vastoin piirikokouksen käsityksiä ja päätöksiä he ovat sopivat olemaan tämän piirin kustantaman ja kannattaman lehden vastuunalaisissa toimissa. Kuitenkin

Mitä tulee vastaavaan toimittajaan, niin hän on lehdessä asettunut julkiesti ja järjestelmällisesti vastustamaan Keskipiirin S. S. Järjestön edustajakokouksen päätöksiä ja sen yleistä henkeä, siten poiketen sosialistien tärkeimmästä periaatteesta, että jokaisessa järjestön osassa, osastossa, piiri-järjestössä ja itse järjestössä on vähemmistön tyydyttävä enemmistön päätöksiin voidaan niitä vain määrätys-järjestyksessä eikä yksilöllisellä vastaanpanemisella ja ulhaamisella muuttaa;

hän on näitä päätöksiä mitä julkeimmalla tavalla mustannut ja niiden arvoa koettanut heikentää synnyttäen järjestössämme siten anarkiaa ja joukkotahdon halveksimistä;

samoin on hän sallinut toisten menetellä, itse toimittaja Hiltunen ja jotkut sivulliset mitä hävittömmällä tavalla selvaten Keskipiirin virallisista toimitsijoista ja puhujia, vahingoittaen siten sosialistista vallastustyötä tässä piirissä;

edelleen ollessaan takaisin kutsun alaisena hän ensinnäkin mitä julkeimmalla tavalla väärin, valheellisesti selitti ja tulkitsi tämän äänestyksen ja sen alkuunpanijain, Piirikokouksen ja useiden S. S. Osastojen, tarkoitusta, toiseksi koetti kalkanlaisilla keinoilla vaikuttaa äänestykseen siten, että suosi häntä puhuvia kirjoituksia, julkaisten ainoastaan sellaisia, ja kieltäen häntä arvostelevilta kirjoituksilta kaiken julkisuuden ja muutenkin harjoittaen koko äänestyksen ajan itse ja toisten puolesta mitä julkeinta runnausta;

ajakaasen omlen ja mulden itsekkäitä pyyteitä hän lehden vastaava sen toisia toimittajia, järjestömmen virallisia orgaaneja ja niiden toimitsijoita vastaan harjoitti törkeätä sensuuria pidättäen kirjoitettuja ja tärkeitä kirjoituksia pitkät ajat takanaan etukäteen heikentääkseen niiden valku-

tuksen, taikka jättäen ne kokonaan julkaisematta; Työm. johtokunnan vähemmistö on joutunut samanlaisen kohtelun alaiseksi, sen liikkeen tilaa ja johtokunnan enemmistön harjoittamaa liikkeelle vaarallista runnausta julkittuovia kirjoituksia, jotka oli tarkoitettu yhtiön osakkeen omistajille ja järjestölle, ei ole nimittäin julkaistu.

Kaiken edellisen johdosta

ja koska Työmies tämän johtokunnan ja sen erinäisten toimitsijain, ei ainoastaan holtittoman, vaan kannattajiaan kohtaan suorastaan rikollisen toiminnan johdosta, on joutunut vararikon partaalle, josta se voidaan pelastaa ainoastaan siten, että se saa jälleen niiden osastojen ja toverien luottamuksen, sen järjestöjen ja tämän orgaanien kannatuksen, jonka keskuudessa Työmies ilmestyy ja joiden kannattamana se yksin voi pysäytyä pysyä ja menestyä, mutta myöskin samassa keskinäisen luoton tähden on myös niiden osastojen ja virsinaisten kannattajien kontrollin alainen, jota ilman kannatuksen antaminen olisi mielettömyyttä ja koska Työmies Kustannusyhtiön johtokunta alivan viime päivinä myymällä osakkeita toisille kustannusyhtiölle ilmeisesti näyttää haluavan estää varsinaisia monivuotisia kannattajia, ylösrakentajia ja omistajia kontrolloerammasta, koettamalla siirtää tällaisilla keinottelutempuilla vallan erinäisille henkilöille piirimme ulkopuolella;

niin me allekirjoittaneet osastojemme ja valitsijamme valtuuttamina joilta olemme saaneet mukamme varoja yhteensä noin \$10,000 ja lupauksia useita tuhansia lisää evätyksellä sijoittaa ne Työmiehen liikkeeseen sen auttamiseksi nykyisestä ahdinkotilaan evätyksien mukaisesti vaa-dimme saadaksemme itsellemme ja edustamillamme varman vakuuden siitä, että näitäkin varoja ei tulaisi käyt-tämään väärin, s. o., muihin tarkoituk-siin tai lopullisesti tehtyjen uhkauk-sien mukaan annettaisi entisen, etu-päässä tämän piirin työläisten Työ-mieheen sijoittamien säästöjen kanssa mennä porvarien pohjattomaan kuka-roon.

Vaativamme takeet ovat:

1. Nykyisen johtokunnan on tässä ylimääräisessä yhtiökokouksessa erotettava tai yhtiökokouksen on se erotettava;

2. Samoin vastaavan toimittajan Severi Alanteen ja toimittaja Toivo Hiltusen, joiden erottamista jo piirikokous vaati;

3. Että tässä yhtiökokouksessa valittu uusi väliaikainen johtokunta ensinnäkin kirjallisesti sitoutuu noudattamaan tämän yhtiökokouksen tässä sopimuksessa mainittuja päätöksiä, toiseksi, sen jäsenet hankkivat itselleen takauksen piirikomitealta tai joltakin osastolta, jonka piirikomitea hyväksyy, siitä, että he tulevat näitä päätöksiä noudattamaan;

4. Samoin tämän yhtiökokouksen valitsema väliaikainen vastaava toimittaja;

5. Että johtokunnan jäsenet ja vastaava toimittaja antavat piirikomitealle kirjallisen lupauksen siitä, että noudattavat piirikokouksemme, piirijärjestöme ja sen jälkeen järjestöme päätöksiä ja että he eivät hyväksy injunktionia työväenjärjestöjen sisäisessä elämässä, vaan pitävät sen jo sellaisenaan puolueesta erottamisen päteväksi synnä, siihen allstuen;

6. Että Työmiestä ryhdytään heti muuttamaan Duluthiin vuokrahuoneisiin;

7. Että yhtiökokous päättää, että johtokunta ei yleensä saa myydä osakkeita velkakirjoja tai muita sellaisia sitoumuksia vastaan, paitsi käteisellä rahalla ja tehekeillä;

8. Johtokunta ei saa millään tavalla myydä osakkeita toisille kustannusyhtiöille tai piirikomiteoille ilman kustannusyhtiön lupaa;

9. Että tämä yhtiökokous jullstaa Raivaajalle toimitetut osakkeet laittomiksi ja kaikissa tapauksissa, että niillä ei saa tässä yhtiökokouksessa äänestää, koska ne ovat myydyt tarkoituksella hallilta tätä yhtiökokousta muttamien yksilöiden hyväksi.

10. Me päätämme, että takanamme olevat varat ja muut rahat, jotka meidän kauttamme tätä tarkotusta varren kokoontuvat, sijoitetaan erityiselle

tilille Duluthissa pankkiin, josta Työmies saa tarpeen mukaan niitä nostaa näiden edustajien valitseman kahden henkilön allekirjottamalla maksuosuutuksilla sen jälkeen kuin kaikki ylläolevat päätökset ovat toteutuneet.

Me allekirjottaneet valitsemaimme osastojen ja yksityisten osakkeenomistajien laillisina edustajina sekä omaista puolestamme täten ilmoitamme, että me emme hyväkay Työmies Kustannusyhtiön Johtokunnan sitä toimenpiteitä, että se on saadakseen tämän yhtiökokouksen valtaansa ja niiden valtaan, jotka sen kanssa ovat yhdessä juonessa on laittomasti aivan yhtiökokouksen edellä ja ilman yhtiökokouksen ynnä laillisten viranomaisten lupaa myynyt Raivaaja Publishing Companylle, joka on osakeyhtiö laillistettu Maassachusettsissa ja jonka liikepaikka on Fitchburg, Maassachusets, \$20,000.00 (kahdenkymmenen tuhannen dollarin arvosta osakkeita, kaikkiaan 2,000 (kaksi tuhatta) osaketta, me täten emme ota laillista vastuunalaaisuutta tästä yhtiökokouksesta ja siinä päätetyistä mistään asioista niukollemme ja vaataaksemme, emmekä myöskään mistään asioista, joita tämän yhtiökokouksen jälkeen yhtiön Johtokunta tai toimittajat ja virkailijat tekevät, vaan tulemme päästäksemme kaikkesta edesvastuusta, mihin tämä yhtiö tai sen virkailijat voivat joutua, tekemään laillisesti julkiseksi tiedoksi tämän meidän päätöksemme, sekä edelleen ilmoitamme, että pidätämme itsellemme ja valtuutetuillemme oikeuden kontestata tämän yhtiökokouksen kaikki päätökset, erityisesti sen, että Raivaaja Publishing Company, Fitchburg, Mass. olisi mitenkkään laillinen omistamaan sille laittomasti myytyjä osakkeita.

Tämän asian ja varsinkin sen seurausten suuren vakavuuden tähden me kehotamme niitä tämän yhtiökokouksen edustajia ja Työmies Kustannusyhtiön virkailijoita, jotka nyt ovat hyväksymällä tällaisen huutavan vääryyden Työmiehen varsinaista omistaja- ja kannattajajoukkoa vastaan laittomasti riietämällä siitä kaiken kontrolliivallian lehden yli Raivaajan Johtokunnalle ja sen kanssa teh-

neet ennen kuulumattoman teon liitos-
sa oleville, vielä kerran vakavaasti har-
kitsemaan tekosaan ja esittämiämme
vaatimuksia, me vaadimme heitä heti
ottamaan ylläesittämämme vaatimuk-
set harkintansa alaiseksi, kumoomaan
tekemänsä laittoman teon Raivaajalle
kelnoteltuihin osakkeisiin nähden ja
senjälkeen heti käältelemään yllä esi-
ttämämme muut vaatimukset, Duluthiin
muuttaminen järjestyksessä seuraava-
na sekä antamaan päätöksestään alle-
kirjoittaneille tiedon heti senjälkeen,
jonka jälkeen kun tämä yhtiökokous
on palautunut lailliseksi ja omistajien-
sa tahtoa noudattamaan me palaamme
jälleen tähän kokoukseen ottamaan
sen toimintaan ja päätöksien tekoon
osaa.

Hancock, Mich. 23 p. toukok. 1914.

Edi Sulo
Leo Laukki
Gust. Wm. Toppari
Reino Salmi
Theodore Leppälä
William Risto
Jukka Salminen
Martin Hendrickson
Fred Rautiola
Aurora Snell
John Kiviniemi
Victor Rajala
Kalle Kauppi
Oscar Kultalahti
Nestor Toivonen
Herman Hermanson
Sulo Rantanen
Oscar Corgan
Viho Huuskonen
Henry Ollikainen
Kalle Tuomi
Kaarlo Oksanen
Svante Korpela
J. E. Viinikainen
John G. Hellin
John Korpi
Jacob Väisänen
Antti Mönkkönen
Leo Mattson
Wm. Marttila
Toivo Virtanen
John Leino
Olga Fast
Otto Riihelä
A. F. Heiskanen

Väinö Wesman
Axel Öhrn
J. Ruohomäki
Ellis Ahlsten
Victor Brander
Sanfrid Seitanemi

Vaadimme tämän kysymyksen kes-
kusteltavaksi ja päätettäväksi heti, en-
nenkuin mitään muuta kysymystä ote-
taan keskustelun alle.

Puheenjohtaja teki tämän kirjeilmän
Johdosta seuraavat päätökset pitääen
silmiällä kokouksen laillisuuden säilyt-
tämistä:

1, 2, 3, 4 ja 5 kohta ovat sellaisia,
jotka eivät kuulu tämän kokouksen kä-
siteltäviksi;

6 kohta sisältyy jo tämän kokouksen
työjärjestykseen, samoin 7 ja 8 kohta;
9 kohta on jo päätetty tässä kokouk-
sessa ja 10 kohta ei kuulu tälle ko-
koukselle.

Nämä puheenjohtajan tekemät pä-
telemät hyväksyttiin yksimielisesti.

Muuhin kirjelmässä esintyviin seik-
koihin vastasi ponsivalokunta seuraa-
vasti:

Työmies Kust. Yhtiön ylimääräisen
yhtiökokouksen vastaus radikaalisen
"erokirjeeseen".

Työmies perustettiin yli kymmenen
vuotta sitte levittämään sosialistista
luokkatietoisuutta Amerikan suoma-
laisten työläisten keskuuteen. Sen
ensimmäisessä (näyte-)numerossa julai-
tiin sen päämäärän olevan seuraava:

"Työväenkysymyksen selvittäminen
on meidän rakkain tehtävämme. Tä-
män tärkeän yhteiskunnallisen kysy-
myksen ajamiseksi tulemme noudatta-
maan kansainväliisen työväenliikkeen
horjumattomia periaatteita."

Työmiehen päämäärä oli siis ja alun
pitäen selvä. Ne työläiset, jotka Työ-
miehen perustivat edustamaan tätä
tärkeää yhteiskunnallista kysymystä,
ovat Työmiehen olemassaolon ajalla
kymmeniä, jopa satoja kertoja uhran-
neet vähistä varoistaan roponsa Työ-
miehen pystyessä pitämiseksi. Käsit-
tään sen seikan, että kansainvälinen
sosialistinen työväenliike on ainoa,
jonka avulla työväenluokka voi saavut-

taa vapautensa, eivät Työmiehen kannattajat ole sen vaikeimpinaakaan hetkinä menettäneet toivoansa, vaan ovat tarmokkaalla päättävällyydellä ja runsaalla uhinutuvaisuudella sitä aina olleet tukemassa kuin äiti lastaan. Ja heidän ponnistukseensa eivät menneet turhaan, sillä Työmies kasvoi kasvamisestaan, kaikesta siltä vastustuksesta huolimatta, jota se sai osakseen suomalaisien poroporvarien ja heidän talutusnuorassaan olevien tietämättömien työläisten taholta.

Pian alkoikin tuo "sosialistinen rääsy," joki vastustajamme suvaitivat Työmiestä nimittää, saavuttaa yhä suurempaa jalansijaa työläisten keskuudessa. Suomalaiset työläiset perustivat keskuuteensa sosialistisia järjestöjä, joista sittemmin muodostui nykyinen S. S. Järjestö. Ilman kerkumatta olkoon tässä sanottu, että Työmiehellä on ollut suurin osa S. S. Järjestön synnyttämisessä. Siksi pä onkin Työmies tullut rakkaaksi Amerikan suomalaisille työläisille.

Työmiehen kannattajajoukko toimikin äänenkannattajansa eteen kiitettävällä yksimielisyydellä, ilman että mitään suurempia erimielisyyksiä olisi heidän keskuudessaan vallinnut. Mutta noin kuusi tai seitsemän vuotta sitte alkoivat tarkkanäköisimmät Työmiehen alullepanijoista ja kannattajista huomata Työmiehen kannattajajoukon, s. o. S. S. Järjestön jäsenistön keskuudessa, virtauksia, jotka olivat ristiriitaisia kansainvälisen sosialismin periaatteille, joiden edistämistä varten Työmies oli perustettu.

Näitä virtauksia huomattiin ensin Työväen Opiston opettajain ja oppilaiden keskuudessa, jonka takia Työmies joutui taistelemaan opistolla vallitsevaa henkeä vastaan. Tämä synnytti kannauksen työväenopistolaisien ja Työmiehen välille, joka kannaus on vuosi vuodelta kasvanut. Opistolla saamiensa periaatteiden mukaan ryhtyivät opistolla olleet henkilöt levittämään paikkakunnillaan noita "uusia katsantokantoja" ja samalla agiteeraamaan sitä kantaa vastaan, jolle Työmies oli asettunut tuon edellämainitun sen ensimmäisessä numerossa julistetun periaatejulistuksen mukaan.

Tuo nykyään "radikaaleiksi" itseään nimitävä ryhmä jatkoi kiikkeästi agiteeraustaan Työmiehen kantaa vastaan, jossa agiteerauksessa ei ole aina tullut kysymykseen, ovatko heidän valttinsa olleet rehellisiä. Vihdoin he pääsivät niin pitkälle, että tuon "uuden suunnan" oppilais ja Työväen Opiston monivuotinen johtaja Leo Laukki tuli valituksi Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi. Hetken aikaa tunnusteltuaan Työmiehen lukijakunnan mielipidettä, ryhtyi Laukki lehdesä kannattamaan saboteesia "uuden ajan teollisuustyöväestön tehokkaana taistelusaasena," josta sukoutui navakka välittely Raivaajan kanssa, jossa välittelyssä Laukki saboteesioppineen joutui surkeasti häviölle, eroten pian sen jälkeen toimestaan vastaavana. Uuden suunnan miesten "paras mios" oli epäonnistunut.

Sitte tuli Työmiehen vastaavaksi Rissanen, joka koetti samalla aikaa istua sekä uuden suunnan että kansainvälisen sosialismin selässä, mutta pian hänkin karkasi toimestaan, kuten tiedetään. Rissanen livistettyä ryhtyivät radikaalit runnaamaan Toverista pois potkittua suuntamestari John Vilttaa Työmiehen päätoimittajaksi, mutta joutuivat äänestyksessä häviölle.

"Radikaalimme" olivat myöskin jo aikaisemmin onnistuneet samaan haltuunsa S. S. Järjestön toimeenpanevan komitean, joutuen kuitenkin viime vuoden vaaleissa häviölle, josta häviöstä he syyttivät Työmiestä sekä toisia tärkeitä suomalaisia puoluelehtiä. He yrittivät saada toimeenpanevan komitean erotetuksi, mutta eivät siinä onnistuneet. Voidakseen tulevaisuudessa paremmin onnistua valitussyrityksissään, päättivät he nyt pakottaa Työmiehen "selittämään kansainvälisistä sosialismin siltä tavalla kuin Keski-piirin enemmistö sitä tulkitsee," sillä he luulivat Keski-piirin enemmistön olevan heidän kannallaan. Kun Työmies ei tähän taipunut, niin silloin asetettiin Työmiehen nykyinen vastaava takaisinkutsun alaiseksi, sekä "ma-sinoitiin" Keski-piirikokous radikaalien käsien. Kun he sitte hävisivät Työmiehen vastaavan erottamisyrityksensäkin, niin päättivät he lopuksi val-

lata kontrollin tässä yhtiökokouksessa, "puhdistaa kesken Työmiehen liikkeen ylläpitä alas asti" sellaisia henkilöitä, jotka eivät suostu selittämään kansainvälistä sosialismia sillä tavalla "kuin Keskipiiriin enemmistö sitä tulkitsee."

Kun radikaaliset edustajat huomaavat tässä kokouksessa joutuneensa vähemmistöön samoin kuin S. S. Järjestön toimikomitean ja Työmiehen vastaavan takaisinkutsuäänestyksessäkin, niin silloin he suvaitsevat valittaisiinsa evästyksistä huolimatta poistua kokouksesta melkein heti kokouksen alussa, herjattuaan ensin kokousta tuon edelläolevan "erokirjeensä" kautta.

Puolustaa kesken entistä sekä nykyistä menettelyään niiden silmissä, joidenka johtajiksi he ovat onnistuneet pääsemään jos jonkinlaisen salaisen toiminnan avulla, heittivät he johtokuntaa ja Työmiehen toimistusta ja tätä kokousta vastaan tuohon edellämainittuun asiakirjaansa sisältyvät syytökset.

Käykäämme siis niihin käsiksi.

Yllimääräisen yhtiökokouksen kokoonkutsu ja itse kokouksen laillisuus.

Sen yllimääräisessä radikaalien julistuksessa tehdyn väitteen johdosta, että tämä yllimääräinen yhtiökokous muka olisi laittomassa järjestyksessä ja yhtiön sivusääntöjä rikkomalla kokoonkutsuttu, esitämme tässä sen lyhyen, mutta selvän perustelun johtokunnan menettelystä tässä asiassa, joka julkaistiin Työmiehen no: 554 190:

"Koska pari osastoa on lausunut vastalauseensa sen johdosta, että johtokunta muka rikkoi yhtiön sivusääntöjä asettaessaan kokouksen toukok. 23 p:ksi, huomautettakoon, että yhtiön sivusääntöjen 2:nen pykälä säättää vaihtoehtoisesti: "Yllimääräisiä yhtiökokouksia pidetään aina, kun johtokunta tarpeiliseksi näkee tai kun vähintään kymmenen osakettaomistavaa sosialistiosastoa sitä kirjallisesti johtokunnalta vaatii." Käyttämällä tuota sille vaihtoehtoisesti myönnettyä valtaa, oli siis johtokunnalla täysi oikeus jo yksistään tämänkin perusteella

asettaa yhtiökokous ajaksi ja päiväksi, minkä se harkintansa mukaan katsoi sopivimmaksi."

Kokous julistettiinkin lailliseksi asianmukaisessa järjestyksessä ilman että radikaalit olisivat esittäneet laillisesti päteviä syitä kokouksen laillisuutta vastaan.

Sen lisäksi haluamme tässä yhteydessä painostaa sitä, että radikaalit sekä lain silmissä että moraalisestikin katsottuna ovat itse peruuttaneet tämän kokouksen kutsujärjestyksessä muka harjoitettuun yhtiön sivusääntöjen rikkomiseen perustuvan laittomuussyytöksensä sille, että ovat ottaneet aktiivisesti osaa kokoukseen ja siinä toimitettuihin äänestyksiin. Vielä senkin jälkeen kun radikaalit ryhmänä poistuvat kokouksesta, ottivat jotkut mainittuun ryhmään lukeutuvat osaa kokoukseen, jopa jotkut heistä käyttäen puheenvuorojakin.

Kaiken päälleiseksi radikaalit julistuksessaan itseo nimenomaan tunnustavat, että kokous on laiton vain siksi, ja ainoastaan niin kauan kuin heidän vaatimuksiinsa ei suostuta, sillä he lupauvat julistuksessaan tulla takaisin kokoukseen heti kun se on "palautunut lailliseksi" (s. o. kun se on hyväksynyt heidän vaatimuksensa) ja ottaa jälleen osaa kokouksen toimintaan ja päätöksien tekoon.

Osoitukseksi siitä, miten radikaalit yhä vielä ryhmänä poistumisensa jälkeenkin erehtyivät pitämään kokousta laillisena, mainittakoon, että esim. Wm. Marttila jätti kokoukselle kirjelmän, jossa hän tarjoutui ostamaan itselleen Peltö- ja Koti-lehden ja samaten se, että radikaaliset toimittajat jättivät kokoukselle erohakemuksensa.

Emme voi tässä yhteydessä olla huomauttamatta myöskään sitä selkkaa, että tämän radikaalien erojulistuksen ja siinä esitettyjen vaatimusten alle on kirjoittanut nimensä useiden sellaisten osastojen edustajia, jotka vasta muutamia päiviä sitte päättäneessä Työmiehen vastaavan toimittajan takaisinkutsuäänestyksessä ovat, jotkut suurella enemmistöllä, äänestäneet vastaavan takaisinkutsua vastaan. Huolimatta siitä, että kysymys vastaavan takaisinkutsunsa olemuksesta oli yleisää-

neestyksellä, siis kansanvaltaisuden vaatimuksia silmälläpitäen pätevimällä tavalla tullut ratkaistuksi siten, että Työmiehen vastaava on pyssytötävä palkallaan, kirjoittivat nämä edustajat sellaisen kokonaan laittoman vaatimuksen alle, että tämän ylimääräisen yhtiökokouksen olisi muilta mutkitta ollut erotettava vastaava toimestaan, huolimatta siitä, että tällainen vastaavan toimittajan erottamis, samaten kuin valitsemisvaltakin, kuuluu yhtiön sivusääntöjen nimenomaisen määräyksen mukaisesti yksinomaan osakkeenomistajien yleisökokoukselle. Näin törkeästi ja ilmeisesti olisivat radikaalit, jotka samassa kirjelmänsä hoidottavat kokouksen laittomuudesta ja johtokunnan harjoittamasta yhtiön sivusääntöjen rikkomisesta, halunneet rikkoa yhtiön sääntöjä. Kuvaavana seikkana mainittakoon, että m. m. Buhlin osaston edustaja (Leo Laukki) on tällaisen laittoman vaatimuksen allekirjoittajien joukossa, vaikka Buhlin osasto Työmiehen vastaavan takaisinkutsuunestyksessä ei antanut sinoatakaan sääntä takaisinkutsun puolesta. Samaten ovat sen allekirjoittaneet Minneapolin, Superiorin, Spartan, Tolmen y. m. osastojen edustajat, joissa osastoissa kaikissa enemmistö oli takaisinkutsua vastaan. Minneapolin edustaja Henry Ollikainen ilmoittikin kokoukselle osastonsa evästyksenä olevan, että vastaava pyssytetään palkallaan.

Työmiehen johtokunnan toimet.

Arvostellessaan Työmiehen nykyisen johtokunnan toimia puhuvat allekirjoittajat johtokunnasta mahdollisimman epämääräisesti, ilmeisesti tarkoitan saada monet aikaisempien johtokuntienkin toimista, joiden arvostelu on jo asianmukaisessa järjestyksessä toimitettu edellisissä yhtiökokouksissa säilytetyksi nykyisen johtokunnan nimikoille. Niinpä sanotaan heidän julkistuksessaan, että johtokunta on sallinut liikkeenhoitajan johtaa liikettä hoittomasti, mainiten esimerkkinä tästä hoittomuudesta rakennusvarojen väärinkäyttämisen, hoittoman toverilain ottamisen ja liikkeen juokseviin menoihin käyttämisen, jollaisen menet-

telyn kautta Työmies rahapulan satuessa on joutunut mitä vaarallisimpaan asemaan, edelleen "sanakirjayrityksen umpimähkäisen alkanaisen ja summamutikkaisen johtamisen, tavalla, joka on Työmiehelle tähän asti tuottanut vain tuntuvaasti tappiota."

Mitä ensiksikin rakennusvarain väärinkäyttämiseen tulee, niin tulee muistaa, että kun niitä käytettiin liikkeen juokseviin menoihin, ei johtokunnan radikaalisella vähemmistöllä, jonka jäsenet nyt kaikki ovat tämän radikaalien kirjeilmän allekirjoittajien joukossa, ollut vähääkään muistuttamista sitä vastaan. Se oli johtokunnan silloinen esimies Alanne, joka — kuten yhtiön johtokunnan pöytäkirjoista selviää — jo lokakuulla 1913 esitti, että rakennusvarat pidettäisiin kaikki kirjanpidossa erikoisella tiliillä sekä myöhemmin tammikuulla 1914 edelleen esitti, että ne varat ajottaisiin yhtiön rahastonhoitajan nimissä erikoiselle tiliille pankkiin ja ettei niitä enää koskettaisi eikä käytettäisi mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin siihen, mitä varten ne oli koottu. On siis erittäin kuvaavaa radikaalien menettelytavalle, että niillä samoilla johtokunnan jäsenillä (Rautolalla, Piipolla ja Topparilla), jotka nyt ovat syyttämässä johtokuntaa siitä, että se sallii liikkeenhoitajan hoittomasti käyttää rakennusvaroja, ei olisi ollut pienintäkään muistuttamista tästä liikkeenhoitajan "hoittomasta" menettelystä, jollei siitä olisi ruvettu juuri johtokunnan enemmistön taholta muistuttamaan.

Sitäpaitsi, tämä syytös rakennusrahaston väärinkäyttämisestä on hyvin suurelta osalta suorastaan aiheuton. Bondilainoina on rakennusrahastoon saatu vajaa \$4,500 ja Työmiehen kymmenvuotisjuhlilla noin \$3,000, siis yhteensä \$7,500. Nyt on Duluthissa olevasta lotista maksettu \$6,300, joten siihen tarkotukseen käyttämättä lienee rakennusrahaston varoja noin \$1,200, mutta kun otetaan huomioon, että bondeilla ja 10-vuotisjuhlilla on saatu epäilemättä enemmänkin kuin tuo \$1,200 ei-radikaaleilta, niin tuntuu tuo radikaalien omantunnonvaiva

enemmän krokodililin kyneleiltä kuin todelliselta rahojen väärinkäyttämises- tä huolehtimiselta.

Sitäpaitsi tulee muistaa, että jos liike ei olisi käyttänyt mainittuja va- roja juokseviin menoihin, rahaa olisi täytynyt keinolla tai toisella lainata. Joten tulos itse asiassa olisi aivan sa- ma: liike olisi johonkin velkaa saman summan, mikä nyt on kulutettu raken- nusrahoja. Siinä aikaa kun puolue- tovereilla olisi täytynyt kiristää lisää lainoja, olisivat nämä rahat maanneet porvarillisessa pankissa.

Ihmettelemme muuten, miten radi- kaalimme julkeavat yhä uudelleen pu- hua rakennusvarojen väärinkäytöstä Työmiehen johtokunnan taholta, sil- loin kun he itse tai heidän luottomie- hensä ovat menetelleet nähtävästi pe- tollisesti ja suorastaan rikollisestikin siinä, että ovat vastoin rakennustoimi- kunnan ja Työmiehen johtokunnan ni- menomaisia päätöksiä pidättäneet ne rahat, jotka heidän olisi määräysten mukaisesti pitänyt tallettaa Työmies Kustannusyhtiön vastuulla ja yhtiön ti- lille Duluthin pankissa ja ovat vielä päällikseksi rikollisesti julkisuudessa uskotanneet, että rahat on heille annet- tujen määräysten mukaan sinne sijoit- tettu.

Nykyistä johtokuntaa syyttävät ra- dikaalit nyt myöskin siitä, että se sallii liikkeenhoitajan hoitittomasti ottaa toverilainoja ja käyttää niitä liikkeen juokseviin menoihin. Merkittävää kyl- lä, että Työmies Kustannusyhtiön vii- meinen vuosikokous, jossa radikalail- la oli äänestyksissä määräämisvalta, ei puhunut sanaakaan tästä hoitittomuus- desta, vaikka toverilainoja oli siihen mennessä otettu jo noin 18,000 dolla- rin edestä, siis ainoastaan tuhatkunta dollaria vähemmän kuin mitä niitä on tällä hetkellä. Erittäin merkittävää on myöskin, että johtokunnan pöytäkir- joissa niiltä kahdelta viimeiseltä vuo- delta, jolloin tämän radikaalien vasta- lausejulistuksen allekirjoittajat Rauti- ola ja Toppari ovat olleet sen jäse- ninä, ei ole merkkiäkään siitä, että heillä koskaan olisi ollut muistuttamis- ta niiden toverilainojen ottamista ja käyttämistä vastaan Työmiehen lii- keessä. Vastalausekirjelmän radika-

alit allekirjoittajat vaikenevat myös- kin visusti siitä seikasta, että Työmies ei tämän menettelyn kautta olisi jou- tunut nykyiseen pulaansa, jollei juuri johtokunnan radikaalisen vähemmis- tön taholta olisi ryhdytty ensin salaisten kokousten pittoon ja siellä pantu alulle väite Työmiehen vakavasta ase- masta, jota väitetä sitte radikaalises- sa Duluthissa suurennettiin ja lisää- tiin siinä määrin, että sanottiin Tyo- miehen olevan vararikon partaalla. Uskoen tätä hälytyystä on Työmiehen toverilainoja siitä lähtien sanottu irti kalkkia yli 11,000 dollaria, josta summasta kuitenkin kolmasosa on pys- tytty jo kaikesta pulasta huolimatta maksamaan.

Mutta kaikkein merkillisin väite on tässä radikaalien vastalausejulistuk- sessa se, että muka Työmiehen johto- kunta ja liikkeenhoitaja ovat "tuotta- neet Työmiehelle vahinkoa, heikentä- neet sen tuottoa ja turmelleet Työmie- hen ja sen kannattajien välejä sen kautta, että ensinnäkin esittivät keski- piirin piirikokouksessa Työmiehen o- lvan mitä parhaimmassa taloudellisessa asemassa, näin salaten ne väärinkäy- töt, virheet, erehdykset ja hoitittomuus- det, joihin olivat tehneet itsensä syy- päiksi ja joista ulkona arveluina oli jos jonkinlaista tietoa olemassa." Joh- tokunnan jäsen Rautiola, yksi radikaal- ien vastalausemanifestin allekirjoitta- jista, oli läsnä tuossa samaisessa kes- kipiirin piirikokouksessa ja hänen täy- tyi siis salata johtokunnan väärinkäy- tökset, virheet, erehdykset ja hoititto- muudet, koska niitä ei siellä Rautiolan läsnäolosta huolimatta tuotu ilmi. Eikä siinä kyllä, vaan sama Rautiola vielä päälle päätteeksi yhtyi liikkeenhoita- jan selitykseen, että itse Työmiehen liike — tilapäiset häviöt poisjätettyinä — oli ehkä paremmassa asemassa kuin koskaan ennen. Nyt hän, kahden muun johtokunnan jäsenen, Piipon ja Topparin kanssa, on syyttämässä it- seenä kaikkien noiden oletettujen väärinkäyttäjien, virhellen, erehdyksen ja hoitittomuuksien salaamisesta.

Sanakirjajuttu.

Edelleen radikaalit julistuksessaan kylmäverisesti syyttävät Työmiehen

nykyistä johtokuntaa "sanakirjayrityksen umpimähkäläisestä alkamisesta," vaikka tuo alkaminen tapahtui edellisen vuoden johtokunnan vastuulla, jonka johtokunnan jäsenistä sanakirjasopimuksen ehdoista lopullisesti ja ratkaisevasti päätetystä enemmistö oli radikaaliseen ryhmään lukeutuvia, niistä kolme (Rautiola, Toppari ja Jacob Väisänen) tämän julistuksen allekirjoittajia, koettaen siis epärehellisesti vierittää syytöksen nykyisen johtokunnan niskoilille, todellisuudessa syyttäessään itseään.

Muuten viittaamme tätä sanakirjajuttua ja johtokunnan siihen suhtautumista arvostellessa järjestöme t. p. komitean raporttiin sekä lukuisiin asiaa selosteleviin kirjoituksiin Työmieheissä.

Välillinen lausunto "Työmiehen porvareille luovuttamisesta."

Julistuksessaan vaikuttavat radikaalit yhä uudelleen sitä vanhaa juttua, että J. Välimäki, joka lukeutuu järjestöme enemmistöryhmään, oli Työmies K. Y:n viimeisessä vuosikokouksessa lausunut uhkauksia, että hän "toimittaa Työmiehen mieluummin porvarien käsiin kuin antaa siirtää sitä Minnesotaan." Tämä Välimäen uhkaus, jonka radikaalit taas tässäkin tapauksessa ovat mielensä mukaisesti ja tarkotusperilleen siltä kertaa soveltavasti vääristelleet (alkuperäinen lausunto kuului: "lehtemme ei anneta tupla-juulaisille, menköön ennen vaikka porvareille), on enemmistöryhmän taholta jo monta kertaa julkisuudessa selitetty paheksuttavaksi, kilhkon vallassa lausutuksi ajattelemattomuudeksi. M. m. on Työmiehen nykyinen vastaava jo ninkin aikaisin kuin viime marraskuulla nimenomaan Työmieheissä selittänyt ei hyväksyvänsä moisia lauseita ja pitävänsä niitä suuresti paheksuttavina.

Työmiehen vastaavan toimittajan suhtautuminen keskipiiriin päätöksin.

Työmiehen johtokunnan ja vastaavan toimittajan suhtautuminen keskipiiriin piirikokouksen päätöksin on jo myöskin siksi tarkoin selosteltu Työ-

miehen palstoilla, että emme halua lähteä sitä enää tässä vaikuttamaan. Huomautamme vain, että meidän käsityksemme vähemmistön allistumisesta enemmistön päätöksin eroaa radikaalien käsityksestä siinä, että meidän mielestämme vähemmistön on allistuttava enemmistön päätöksin koko järjestössä, piirijärjestössä ja kaikissa sen osissa eikä päinvastaisesti, kuten radikaalit näkevät haluavan. Se aines, mikä on jossakin osastossa enemmistönä, voi olla piirijärjestössä vähemmistönä ja silloin se on juuri sosiaalisen periaatteen mukaisesti allistuttava ylempään orgaanin enemmistön päätöksin. Me väitämme, että keskipiiriin nykyinen oletettu enemmistö ei ole s. s. järjestön enemmistö, ja halutessaan pitää ennenkaikkea kiinni järjestöme enemmistöpäätöksistä, ovat Työmiehen johtokunta ja vastaava toimittaja pakostakin joutuneet ristiriitaan muutamien keskipiiriin piirikokouksen päätöksien kanssa. Mutta koko järjestöme cheyttä ilmiälläpitäen on tämä johtokunnan ja vastaavan toimittajan tällä tavalla suhtautuminen ollut täysin oikeutettua ja sosiaalisten periaatteiden mukaisesti väitettävääkin. — Erittäin kuvaavaa radikaalien käsitykselle tässä suhteessa muuten on se, että he puhuvat sellaisesta kuin "keskipiiriin s. s. järjestön edustajakokouksesta."

Sensuurisyytökset.

Julistuksessa uudistetaan yhä edelleen sensuurisyytökset Työmiehen vastaavaa vastaan; siinä toistetaan uudelleen niitä väitöksiä, mitä on tehty jo Hancockin salaisten kokousten pyötkirjassa. Emme nähin tässä enää ka-joa, vaan viittaamme ainoastaan järjestön t. p. komitean tutkimusraporttiin, joka on luettu julki tälle kokoukselle ja joka tullaan kokonaisuudessaan julkaisemaan Työmieheissä. Muuten on Työmiehen sisältö jo itsestään viimeisen parin kuukauden aikana ollut olivänä todistuksena jokaiselle järkevisti ajattelevalle ihmiselle siitä, että päinvastoin sensuuria ei ole harjoitettu niinkään paljon kuin sitä olisi pitänyt harjoittaa.

Raivaajan osakekauppa.

Tästä kysymyksestä yrittävät radikaalit "erokirjeessään" tehdä suuren numeron, tietysti käyttäkseen sitä omlen ryhmäpyyteittensä edistämiseksi muka sillä perusteella, että Työmies on keskipiirin lehti ja että täällä Raivaajan osakekaupalla on tarkoituksena saada keskipiirin lehti itäpiirin kontrollerattavaksi.

Voidaksemme päästä oikein selville tästä asiasta on sitä selostettava perinpohjaisemmin niiden tarkoitusten perusteella, jota tätä kauppa tehdessä Raivaajan ja Työmiehen johtokuntien taholta silmälläpidettiin ja yleensä sillä kannalta jonka perusteella tämä osakekauppa tässä yhtiökokouksessa vahvistettiin yhtiömme osakkeenomistajien enemmistön päätöksellä, lukuunottamatta ensinkään Raivaajan osakkeita tässä äänestyksessä.

Ensinnäkin oli yleensä päästy selville siltä, että järjestömmä jäsenistön, jopa yhtiömme osakkeenomistajienkin ratkaiseva enemmistö asettui jyrkästi vastustamaan n. s. radikaalisen ryhmän yhä selvemmin ilmeneviä aikeita Työmiehen vaihtamiseksi.

Toiseksi oli käynyt ratkaisevasti selville jo alkoja ennen kuin radikaalit sen virallisesti ilmoittivat tälle kokoukselle jättämässään kirjallisessa lausunnossa, että he eivät aikoneetkaan tehdä mitään rahallisesti Työmiehen tukemiseksi, ellei koko liike ehdottomasti joutuisi heikkäisten käsiin. Päinvastoin he yllyttivät toverilainojen joukkolirtisanomista ja keskipiirin piirikomitean avustuksella julkeasti ja häikäilemättömästi harjoittavat suoraan boikoteerausta Työmiehen liikettä vastaan erikoisesti siinä tarkoituksessa lähetetyin puhujien kautta. Tällaiset luonnottomat suhteet vallitsivat Työmiehen ja keskipiirin piirijärjestön virallisten organien välillä.

Työmies Kustannusyhtiö, vaikkakin vanhin ja suurin kustannusliikkeistämme, on aina harjoittanut liikettä tavattoman pienellä osakepääomalla, ollen myyty osakepääoma vielä yhtiökokouksen edellä puolta pienempi kuin esim. Raivaajan pääoma. Sensijaan oli Työmiehen liikkeeseen, varsinkin viime vuosina sijoitettu runsaasti, noin

\$20,000 n. k. toverilainoja, joita nyt erimielisyyksien kärjistyessä ryhdyttiin joukottain irtisanomaan. Kun noita lainoja oli vuosien kuluessa käytetty liikkeessä ikäänkuin pienen osakepääoman korvauksena, sijoitettu vapaasti liikkeen laajentamiseen, niin luonnollisesti syntyi ahdinkotilla ja se osotti liikkeemme virkailijoille ja johtokunnalle, että osakepääoman tuntuva lisääminen oli välttämätön.

Toiselta puolen kärjistynyt eripuraisuus keskipiirissä teki aseman sellaiseksi, että esim. piirikomitean kautta osastoihin vetoaminen oli mahdotonta. Johtokunta kyllä suoraan vetosi piirikokouksen jälkeen osastoihin, mutta sekava asema keskipiirissä vaikutti sen, että hälytyys ei tuottanut toivottua tulosta, jopa esim. Duluthin osasto suoraan kieltäytyi kaiken avustuksen antamisesta ja siellä asiasta keskusteltaessa olivat useat puhevuorojen käyttäjät lamsuneet, että apuun ehdittäin kyllä vielä sittenkin, kun Työmiehen ovat ovat jo kiinni. Useat lojaaliset osastot kyllä tarjosivat autavan kätensä ja tekivät mitä voivat ja lupasivat edelleenkin tehdä, mutta yleensä oli keskipiirissä vallalla kylmäkiskoisuus, jota muiden riitojen ohella vielä lisäsi vuosikausia vireillä ollut kysymys liikkeen muuttamisesta Duluthiin, josta kysymyksestä radikaalit erikoisella kiikkolla tekivät yhden keppihevosen, jolla ratsasivat ja synnyttivät antipatiaa Työmiestä vastaan erikoisesti Minnesotassa.

Sensijaan Raivaaja ja itäpiiri toimikunta ja osastot, jotka jyrkimmin ovat asettuneet radikaalien yrityksiä vastustamaan järjestömmä enemmistön etunenässä, näyttivät erikoisella tarmolla ryhtyvän avustamaan Työmiestä sitä kohtanneessa pulassa. Mutta samalla oivallettiin Raivaajan ja itäisten taholta, että he mahdollisesti tällä avustuksellaan auttavat jyrkästi vastustamaansa ja järjestön enemmistön vastustamaa radikaalista ryhmää kaappausyrityksessään ellei saada taiketa siitä, ettei tuo ryhmä äkinäisen osakeoston kautta voi saada keinotekoisesti kontrollia yhtiössä. (Tässä oikoon huomautettu, että jos he muutamilla tuhansilla olisivat tällä kertaa

kontrollin saaneet ja toteuttaneet Duluthiin muuttamisen heti, niin tuo rahasumma olisi huvennut siihen, tuskinpa olisi riittänytään, ja sinäkin tapauksessa hajaannuksen synnyttyä olisi liikkeemme yhäkin huonommassa asemassa, sillä silloin olisi se joutunut koko järjestön enemmistön hylkimäksi.) Sitte oli edessä vielä se pulma, että yhtiön osakepääoma täytyi olla myytyinä ja tilattuna vähintään \$50,000 ennenkuin yhtiö voitiin uudelleen laillistuttaa \$100,000 osakepääomalla, kuten laillisesti oli päätetty tehdä jo ennemmin, vaikka tuo laillistuttaminen oli vilpynyt etupäässä Duluthiin muuttamisaikeen olessa keskenäisenä.

Kaikki nämä seikat huomioon ottaen ja etupäässä juuri sen seikan, että tätä kauppaa ei ajoteta jättää ainoastaan paperilla tehdyksi, vaan että sitouduttu osakekauppa todellakin toteutetaan loppuun saakka ja sen kautta säilytetään järjestön enemmistön kontrolli Työmieheissä, varmistetaan sen taloudellista asemaa ja toteutetaan samalla käytännössä sitä, jo kahdessa järjestöme edustajakokouksessa periaatteissa hyväksytyt ajatusta kustannusliikkeidemme lähemmästä yhtymisestä, joka yksin on takeena siitä, että jokin järjestöme vähemmistöryhmä ei voi altitusti häiritä lehtiemme ja liikkeidemme säännöllistä kehitystä ja vaikutusta ulospäin — kaikki nämä seikat huomioon otettuna on tämä osakekauppa tehty Työmiehen ja Raivaajan johtokuntien välillä ja vahvistettu tässä yhtiökokouksessa. Tasapuolisuudella ja ilman kiivikoa arvosteltakoon ja käsiteltäköön tätä asiaa vähemmistöönkin lukeutuvien varsinaisten osakkeenomistajien, osastojen jäsenistön tahoilta, ja, kun siten tehdään, niin me uskomme, että tämä menettely helppäkin tahoilta lopullisesti hyväksytään, vaikkakin sen toimeenpaneminen nykyisissä poikkeusoloissa täytyi tapahtua tavallisuudesta poikkeavalla tavalla.

Oikeutuksena tälle menettelylle liitettäköön tähän vielä S. S. järjestön viimeisen edustajakokouksen yhteistaloutta eri kustannusyhtiöiden välillä koskevan päätöksen c-kohta, joka kuu-

luu: "Kokous sen vuoksi pitää puoluelehtien nykyistä olistamis- ja hallitsemistapaa mahdollisimman parhaana, kuitenkin kehoittaen kaikkia S. S. Järjestön tunnustamia kustannusyhtiöitä kehittämään taloudellista yhteistaloutta keskenään." Tähän edustajakokouksen päätökseen yhtyi Työmies Kust. yhtiön vuosikokous v. 1912 seuraavalla päätöksellä: "Yksimielisesti hyväksyttiin edelläkoleva kokouksen mielipiteeksi ja annettiin johtokunnan huoleksi tehdä parhaansa siinä, mikä on eri kustannusyhtiöiden yhteiseksi eduksi."

Mitä tulee tässä kysymyksessä olevassa vähemmistön kirjelmässä erikoisesti tälle kokoukselle esitettöihin nimenomaisiin vaatimuksiin ja ehtoihin, niin vilittaamme mulhin kokouksessa tehtyihin päätöksiin, joiden yhteydessä niistä on ratkaistu ja tämän kirjelmän esille tullessa tehtyihin päätöksiin, joiden nojalla eräät noista vaatimuksista julistettiin ei kuuluvan tässä kokouksessa laillisesti esilletulevien kysymysten piiriin, joten meillä ei ole niiden johdosta annettavana mitään erikoisia vastauksia, joita vähemmistöryhmä vielä erikoisella "ultimaattumilla" on vaatinut sen jälkeen kuin tuo kirjelmä kokoukselle esitettiin.

Kaiken edelläkolevan perusteella kokous päättää, että Työmiehen on edelleenkin noudatettava kansainvälisen sosialismin horjumattomia periaatteita, eikä missään tapauksessa antauduttava tulkitsemaan sosialismia s. s. järjestössä jonkun radikaaleiksi itseään nimittämän alajärjestön oletetun tai todellisenkaan enemmistön mielipiteen mukaan, sillä kansainvälinen sosialistiliike, Yhdysvaltain sosialistipuolue ja s. s. järjestö, joiden äänenkannattajaksi Työmies on alunpitäen perustettu ja tämän kustannusyhtiön sääntöjen mukaan sidottu, ovat ylipuolella piirijärjestöä, vaikkakin meidän radikaalimme yrittävätkin asettaa piirikomiteansa ja äskeisen masinoidun piirikokouksen päätökset niiden yläpuolelle. Me pidämme edellämainittua radikaalien kansanvaltaisuus katsantokantaa täydellisesti nurinkurisena, sillä sen mukaan täytyisi heidän muodostamalleen vähemmistöllä olla suurempi sananval-

ta Työmiehen kantaan nähden, kuin koko kansainvälisellä sosialismilla, puhumattakaan tämän maan sosialistipuolueesta, s. s. järjestöstä ja tämän yhtiön osakkaiden enemmistöstä.

Me vetoamme Työmiehen toimituksen ja muidenkin toimitsijain edelleenkin pitämään silmämääräänään kansainvälisen sosialismin periaatteita, tämän maan sosialistipuolueen ohjelmaa ja s. s. järjestön ja sen alaorganien päätöksiä, sillä ehdolla, etteivät jälkimäiset ole ristiriidassa edellisten kanssa.

Samalla me kehotamme kaikkia niitä tämän maan suomalaisia työläisiä, jotka ovat tähänkin mennessä olleet lehtemme ja kustannusliikkeemme kannattajia, ja jotka tästä odeskin haluavat edistää Amerikan sosialistipuoluetta ja s. s. järjestöä ja sen avulla avustaa työväenluokkaa sen vapautustaistelussa, edelleenkin tekemään parhaansa lehtemme ja kustannusliikkeemme kannattamiseksi ja edistämiseksi.

Ja niille toverille, jotka ovat tämän suuntajupakan kestäessä hairahtuneet pois kansainvälisen sosialismin horjumattomalta kannalta, haluamme lausua sen toverillisien kehoituksen, että he pysähtyisivät kiikkollutta tutkimaan, eikä heidänkin velvollisuutensa olisi luopua pois Amerikan sosialistipuolueen ohjelmalle vieraista periaatteista ja menettelytavoista ja liittyä entistä lujemmalla veljeytsuottamuksella maailman järjestyneen työväestön taisteluun punalipun alla ja kohdistamaan kaikki voimansa meidän kaikkien yhteistä vihollistamme kapitalismia vastaan.

Ponsivaliokunta:

A. O. Sarell, W. Boman,
K. G. Lindström, J. Maunus, M. Hahl,
K. A. Teittinen, T. Hiltunen.

Edelläoleva lausunto hyväksyttiin yksimielisesti 3,406 osakeäänellä ja vahvistivat sen omakätisellä mieskohtaisella nimikirjotuksellaan seuraavat läsnäolleet osakkeenomistajat ja edustajat:

J. B. Lantto, Antti Kalke, K. O. Saaristo, John Kärkkäinen, Frank Aaltonen, Aug. Kettunen, K. F. Tubkanen,

John G. Tuira, J. Nummivuori, Victor Toija, Jacob Vainionpää, John Marttila, Evert Järvi, J. V. Meriläinen, Axel Kolinen, J. Suominen, Victor Sola, Joseph Merilä, J. Maunus, Jos. Väänänen, Joel Finnilä, Axel A. Kantola, E. W. Björklund, Edwin Rasi, Kössi Kulo, Martin Mattila, C. E. Hietala, Arthur Vuorela, Lauri Lappi, Wm. Vehvilä, Theo. Varmanen, Beeda Nummivuori, Katri Hiltunen, John Mäki, Gust Pursi, K. G. Lindström, E. V. Latvala, Kalle Tähtelä, Herman Louko, Victor Annala, Aug. Törnqvist, A. O. Sarell, Severi Alanne, Kaisa Alanne, K. H. Lönnholm, Arne A. Kokko, T. Hiltunen, K. A. Teittinen, Jacob Toppari, Wilho Boman, J. B. Wirkkula.

Puheenjohtaja luki hänelle jätetyn ilmoituksen, jossa Työmiehen kolme toimittajaa sanoivat itsensä irtti liikkeeseen palveluksesta. Puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti jätettiin ilmoitus johtokunnalle, koska asia ei ollut sen laatuinen, että yhtiökokous olisi voinut sitä käsitellä.

Selostus liikkeen tilasta.

Johtokunnan puolesta esitettiin seuraavaa:

Työmiehen Kustannusyhtiön ylimääräiselle yhtiökokoukselle.

Koska päätarkoituks nykyisen ylimääräisen yhtiökokouksen kutsumisella on ollut saada mahdollisimman perinpohjin selvyys Työmiehen taloudellisesta asemasta sekä koettaa etsiä keinoja miten saada yhtiömme taloudelliset asiat jälleen vakavalle pohjalle, pyydämme puolestamme esittää yhtiökokouksen ja osakkeenomistajien harkittavaksi seuraavat näkökohdat:

1. Mistä Työmiehen taloudellinen ahdingkotila on aiheutunut.

Suurimpana tekijänä Työmies Kustannusyhtiön nykyisen ahdingkotilan aiheuttamiseen katsomme olleen:

- a) Kuparisaaren lakon
- b) Suuntaridat
- c) Suuriin kirjakustannusyrityksiin kinnitetyt rahavarat
- d) Lapatosun oikeusjuttu.

Kuparisaaren lakko.

Yhtiöllä on nykyään perittäviä saav-
tavia Kuparialueella etupäässä Työ-
miehen tilauksista noin 2,000 dollaria.
Tulot ilmoituksista Kuparialueelta
ovat lakkokuukausien aikana tuntuvas-
ti pienemmät kuin säännöllisinä aikoi-
na. Yksistään täten voidaan arvioida
lakon aiheuttaneen Työmiehelle tappio-
ta noin 1,500—2,000 dollaria. Lakon
häiritsevä vaikutus yhtiön työläisten
työtehokkuuteen on myöskin otettava
huomioon.

Vaikka lakko vähensi tuntuvasti
Työmies Kustannusyhtiön tuloja, niin
menot pysyivät jotakuinkin entisiel-
lään, jopa osittain lisääntyivätkin. Ku-
parialueen vakinaisista asiamiehistä
toin vähennettiin yksl, mutta koleh-
teeraajan toimi pysytettiin koko lakon
ajan, vaikka kustannukset tuosta toi-
mesta (kolehteeraajan kuukausipalkka
laskettuna prosentissa hänen kerää-
mistään ilmoitus- y. m. tuloista) var-
sinkin lakon loppuaikoina nousivat
ninkin korkealle kuin yli 40%. Osak-
si vaikutti tähän kolehteeraajan toi-
men pysyttämiseen se, että ensin
koetteeksi laajennettiin kolehteeraa-
jan toiminta-alueita, asetettiin hänelle
määrätty minimi ja annettiin hänelle
parin kolmen kuukauden aika, jona hä-
nen tuli koettaa tehdä liikettä tuo
minimimäärä. Sittemmin kun lakon yhä
jatkuessa osittautui ettei kolehteeraa-
ja kykenisi pääsemään vaadittuun mi-
nimimäärään vaikutti hänen toimes-
saan pysyttämiseensä myöskin se, että
kolehteeraaja itse oli Työm. K. Y:n
johtokunnan jäsen ja että hänen eroit-
tamistaan jotkut johtokunnan jäsenis-
tä kiivaasti vastustivat sillä perusteel-
la että sitä muka vaadittiin yksin-
omaan vain saadakseen mainittu ko-
lehteeraaja johtokunnan enemmistölle
vaastenmielisenä henkilönä, n. s. radi-
kaalien joukkoon kuuluvana, syrjäyte-
tyksi johtokunnasta.

Suuntariidat.

Järjestömme sisäiset erimielisyydet
alkoivat tunkeutua johtokunnan kes-
kuuteen; johtokunnan vähemmistö al-
koi itsepäisesti jarruttaa johtokun-
nan enemmistön päätöksiä vastaan ei-
kä tyytynyt yksin siihenkään vaan

ryhtyi suoranaisesti salaiseen toimin-
taan ja vehkeilyyn saadakseen aikaan
mielensä mukaisia muutoksia Työmies
Kustannusyhtiön asioissa ja sen hal-
linnossa. Tähän salaiseen vehkeilyyn
osaottaneet perustellivat, heidän pu-
hiensa paljastettua, toimenpiteiltään
sillä että muka Työmiehen taloudelli-
nen asema oli niin huono, että se pa-
koitti tällaisiin "ponteivin" toimenpi-
teisiin — vaikkakin, kuvaavaa kyllä,
näiden salaisiin kokouksiin osaotta-
neiden taholta kiivaasti vastustettiin
Työmiehen menojen supistamista m.
m. sellaisen tarpeettoman toimen kuin
kolehteeraajan toimen lakkauttamisel-
la. Salaisen kokousten tultua julki
levisi ja kaikkesta päättien aivan osak-
si tahalla levitettiin huhua Työmiehen
taloudellisen aseman kriittillisyydestä,
sillä seurauksella, että n. s. toverilai-
nojen sijoittajat alkoivat suuremmassa
määrin sanoa lainojaan Työmielestä
irti. Keskipiirin edustajakokouksessa,
jossa n. s. radikaaliset aiheet olivat
enemmistönä johtokunnan kapinalli-
sen vähemmistönkin edustaja, tultu-
aan siihen käsitukseen, että heidän
ryhmänsä nyt varmuudella tulee pää-
semään Työmiehen kontrolliin, jo va-
kuutteli, että Työmielehessä ei taloudel-
liseen asemaan nähden ollut mitään
erikoista hättää, mutta mainitun ed-
ustajakokouksen jälkeenkin jatkui tove-
rilainojen irtisaominen yhä, siihen
ehkä osaksi vaikutti itse tuon kokouk-
sen meluisan ja sekamelskaisen luon-
teen julkitulo kokouksen referaattien
kautta. Oli miten oli, lainoja alettiin
parina keskipiirin edustajakokouksen
jälkeisenä viikkona sanoa irti siksi hä-
lyttävässä määrässä, että yhtiön joh-
tokunta katsoi paniikkia välttääkseen
ja sen vastapainoksi tarpeelliseksi ryh-
tyä erilaisiin ponteivin toimenpiteisiin.
Näitä toimenpiteitä olivat: 1) kierto-
kirjeiden lähettäminen kaikille Työ-
mies Kustannusyhtiön osakkeenomias-
tajille joissa kiertokirjeissä avoimesti
selitettiin yhtiön äkkii uhkaavaksi
muuttunut tilanne ja vedottiin osak-
keenomistajien apuun; 2) yhtiön me-
nojen supistaminen, vähentämällä sel-
laisia yhtiön toimessa olevia henkilöi-
tä, jotka eivät oleet ehdottomasti
välttämättömiä; 3) lehden supistami-

nen väliaikaisesti 8-sivuisesta 6-sivuiseksi. Yhtiön palveluksesta on viimeisen kahden kuukauden ajalla vähennetty: kolme teeraja, vakinainen asiamies Calumetissa, yksi toimittaja, yksi koneilija, kaksi sitomoapulaista sekä sanakirja-apulainen; palkkalisäitä poistettu siis yhteensä 7 henkilöä. Kuusisivuista lehteä varten on paperia tilattu yksi vaununlasti ja on siitä suurin osa tähän mennessä käytetty julkaisemalla alussa kolme ja sittemmin yksi tai kaksi kuusisivuista Työmiehen numeroa viikossa.

Toverilainoja on sille salaisissa kokouksissa annettujen hälyytysten sanottu irti kaikkiaan noin 11,000 dollaria. Niistä on tähän mennessä maksettu 3,600 dollaria. Kun ottaa huomioon, että koko sillä ajalla, jolloin lainoja on sanottu irti, ei ole saatu lisää lainoja juuri minkään vertaa, niin voi käsittää, kuinka tuntuvasti tältä puolen on Työmiehen taloudellista asemaa järkytetty.

Suurin kirjakustannukelin kiinnitetyt rahat.

Työmielehellä on kulumassa olevan tilivuoden ajalla ollut kiinnitettynä ja on yhä vieläkin, sen kustannettavina oleviin kirjateoksiin tavallista suuremmat summat varoja. Suomalais-Englantilaisene sanakirjaan on kiinnitettynä nykyään pyöreissä luvuissa noin 2,000 dollaria, Bogdanoffin taloustieteen toiseen painokseen noin 1,000 dollaria, useista pienemmistä nykyään työn alla olevista teoksista puhumattakaan. Normaalioloissa nämä summat eivät vielä olisi pystyneet järkyttämään Työmies Kustannusyhtiön taloudellista asemaa, mutta kuluneena tilivuotena, kun lakko, suuntaridat y. m. häiritsevät tekijät otetaan huomioon, on näihin tuntuvaan summan kiinnittäminen pitemmäksi ajaksi osaltaan tuntunut yhtiön taloudellisessa asemassa.

Lapatossun oikeusjuttu.

Myöskin Lapatossun oikeusjuttu on tuottanut Työmiehelle tuntuvasti ylimääräisiä kuluja kuluvan tilivuoden ajalla. Sakkoihin yksistään on men-

nyt noin 1,200 dollaria. Siitä tosin on Työmiehen henkilökunta ottanut suoritukseensa 1,000 dollaria siten että palkoista on sopimuksen mukaan vedetty määrällönsä pois määrätty summa, mutta tätäkin vastaan on annettu yhtiön osakkeita, joten se esinnyt Työmiehen tileissä vastattavan puolella. Sitäpaitsi on Lapatossujutun takia täytynt maksaa yksistään lakimiehille lähes 2,000 dollaria, puhumattakaan kaikenlaisista muista jutun aiheuttamista pikkukuluista.

II. Miten Työmiehen taloudellinen asema voitaisiin parantaa.

Ajatellessa keinoja miten Työmiehen taloudellinen asema voitaisiin saada korjatuksi ja saatetuksi taas vanhalle pohjalle, esittäisimme puolestamme seuraavia toimenpiteitä:

I. Jotta nykyinen rahapula Työmieheessä saataisiin lievennetyksi ja voitaisiin päästä kunnialla yli kesän, joka aina on ollut rahallisessa suhteessa kehnoin vuodenaika Työmiehen liikkeessä, tarvitsisi yhtiö ulkoapäin arvion mukaan vähintään 4,000—5,000 dollaria. Tämä voitaisiin liikkia siten, että Työmiestä kannattavat osastot panisivat toimeen iltamia Työmiehen hyväksi, kuten nyt jo kaikki itäpiirin osastot tekevät t. k. 30 p. Voitaisiin harkita myös sopivia keinoja näiden rahavarojen hankkimiseksi.

Tärkein tehtävä kuitenkin nykyisellä ylimääräisellä yhtiökokouksella olisi tuumia ja suunnitella keinoja, millä kerta kaikkiaan saataisiin loppumaan ailtuinen vetoaminen osastoihin ja järjestöihin Työmiehen lypsylehmänä, josta sen vuotuiset tappiot korvataan. Tämä voidaan varmuudella toteuttaa ainoastaan siten, että Työmies saadaan itsensä kannattavalle tai, vielä parempi, liikevoittoa tuottavalle kannalle. Tämä ainoastaan voidaan toteuttaa siten, että

- a) Yhtiön tulopuolta suurennetaan;
- b) Yhtiön meno puolta pienennetään.

Edelliseen nähden suosittelemme, että erityisesti Työmiehen kirjakauppaliiikettä, joka on ollut tähänkin asti tuottavin puoli Työmiehen liikkeessä,

koetetaan vilkastuttaa ja laajentaa. Olemme sitä mieltä, että siihen on olemassa erikoisen hyviä edellytyksiä, kunhan vain tarmolla toimita ryhdytään. Sitäpaitsi olisi kirjainkustannuspuoli otettava entistä tehokkaamman ja järjekeräisemmän valvonnan alaiseksi, silmälläpitäen sitä, että se kehitettäisiin tuottavaksi ja tärkeäksi liikkeenhaaraksi.

Jäikimäliseen nähden esittämme, että mahdollisimman yksityiskohtainen "kustannusjärjestelmä" (Cost system) otetaan viipymättä käytäntöön Työmiehen liikkeen hoidossa. Se tekee mahdolliseksi kuukausi kuukaudelta seurata yhtiön eri liikehaarojen kannattavuutta ja tehdä tarpeenmukaisia korjauksia, silmälläpitäen sitä, että kukin liikkeenhaara koetetaan saada tuottavaksi. Jotta yhtiön johtokunta voisi mahdollisimman tehokkaasti seurata ja pitää silmällä eri liikehaarojen kannattavuutta, esitämme, että liikkeenhoitaja velvoitetaan kuukausittain antamaan raportin johtokunnalle yhtiön eri liikehaarojen tilasta sekä allistamaan johtokunnan hyväksyttäväksi esityksensä tarvittavista toimenpiteistä sen suhteen. Johtokunnan tulee valvoa, että yhtiön kustannuksia pienennetään sikäläi kuin "Cost system" osoittaa sen tarpeelliseksi ja sikäläi kuin se voidaan tehdä.

Toinen mitä tärkein tehtävä tällä kokouksella olisi mielestämme suunnitella keinoja miten voitaisiin suorittaa nykyään irtisanotusta lainoista sekä millä tavalla vapauduttaisiin koko toverilainatilistä. Ensimmäinen haluamme teroittaa sitä seikkaa, että olisi välttämättä lakattava siitä taktiikasta liikkeenhoidossa, että liikettä laajennetaan lainaraholla. Nykyisellä kehitystasoteella pitäisi suuremmitta vaikeuksitta pystyttävän saamaan Työm. K. yht. liike itsensä kannattavaksi. Mutta se ei mielestämme riitä, vaan olisi kerta kaikkiaan tehtävä ryntäys n. s. toverilainojen takaisinmaksuksi tai niiden korvaamiseksi joko bondien tai osakkeiden ostolla. Sillä tavalla vältettäisiin samanlainen painiikin mahdollisuus tulevaisuudessa kuin mikä Työmiestä uhkaasi viime maaliskuulla. Tätä varten olisi ehkä

lähettävä liikkeelle erityisiä lähettejä, jotka sopivasti samalla toimisivat puhujina.

Työmiehen muuttokysymys.

Työmiehen muuttamista Duluthiin ei meidän mielestämme pitäisi mitenkään ajatella nykyään, kun Työmies on sikäinkin ahtaassa taloudellisessa asemassa. Ensi vuosikokouksessa voitaisiin asia, jos niin halutaan, ottaa uudelleen esille ja siellä säännöllisessä järjestyksessä kumota ennen tehdyt päätökset. Mielestämme ei tällä ylimääräisellä yhtiökokouksella ole oikeutta aikaisempia päätöksiä siinä suhteessa kumota. Yhtiö olisi välttämättä saatava pois nykyisen velkataakan alta ja varmalle taloudelliselle pohjalle, ennenkun muutto voidaan turvallisesti toteuttaa.

Hancockissa, Mich., toukok. 23 p:nä 1914.

Työmies Kustannusyhtiön johtokunta.

Liikkeenhoitaja J. Nummivuori seosti suullisesti liikkeen asemaa ja esitti seuraavat numerot eri liikkeenhaarojen kannattavuudesta, sekä varoista ja veloista:

TYÖMIES.

Tulot:	
Tilauksista	34,700.33
Ilmotuksista	17,419.02
	<u>52,119.35</u>
Menot:	
Toimittajien palkat ..	8,760.00
Työpaikat	9,845.00
Yleiset kulut	18,605.00
Paperi, muste y. m. ...	20,723.65
	<u>57,933.65</u>
Tappio	5,814.30

LAPATOSSU.

Tulot	3,197.22
Menot	3,132.68
Voitto	64.56

PELTO JA KOTI.

Tulot	3,197.22
Menot	3,292.47
Tappio	95.25

SAATAVAT.

Asiamiehiltä ja osastoilta 5,949.03	
Ilmotuksista	2,732.14
Saamavekseleitä	1,410.50
	10,110.67

VELAT.

Illia Payable tilin mukaan	3,778.94
Talletustilin mukaan	19,889.87
Velkojatilin mukaan	12,286.95
	35,955.45

INVENTARIO.

Konetili:	
Tilivuoden jamassa ..	24,123.81
Lisäys 10 kk. aikana	2,865.66
	26,979.47
Kalustotili:	
Tilivuoden jamassa ..	5,989.37
Lisäys 10 kk. aikana ..	1,847.61
	7,836.98
	34,816.45

OSAKEPÄÄOMATILI.

Myyty toukok. 1 p:ään mennessä 28,544.62

Saman asian yhteydessä luki Toimeenpanelevankomitean jäsen J. Maunus seuraavan raportin:

Määräysten mukaisesti on tutkijakomitea kuulustellut kaikkia niitä todistajia, joiden se on arvellut jotakin tietävän joko "salat julki"-jutusta tai Työmiehen taloudellisesta asemasta ja jotka ovat alistuneet kuulusteltaviksi. Kuulustelun tulokset haluaa komitea esittää pääpiirteissään seuraavasti:

"Salat julki" Juttu.

Todistajain kuulustelusta olemme tulleet siihen varmaan käsitykseen, että Hancockissa tammikuun 30 ja 31 päivä v. 1914 pidettyjä salaisia kokouksia ei aiheuttanut Työmiehen vakava taloudellinen asema, vaan aiheutui se pyrkimyksestä saada määräämisvalta Työmiehessä järjestöme radikaalisen ryhmän käsiin, joka oli keskipiirin edustajakokouksessa enemmistönä. Tarkoitus näillä salaisilla kokouksilla oli ryhtyä järjestelmällisesti ja samalla salaisesti valmistelemaan asioita niin, että mainittu ryhmä kontrollaisi lähestyvän keskipiirin edustajakokouksen, sekä, joka tämän edustajakokouksen tai myöhemmin ehkä tarpeelliseksi käyvän Työmies Kustannus-yhtiön ylimääräisen yhtiökokouksen kautta saavuttaisi täydellisen kont-

rollin myöskin Työmiehen asioissa. Tähän valmistuakseen suunniteltiin salaisissa kokouksissa niiden Työmiehen toimittajien (Alantene, Hilltusen ja Meriläisen) erottamista, jotka edustivat järjestön enemmistön kantaa sekä myöskin suunniteltiin valmiiksi uusi kokonaa keskipiiriin "enemmistöläisistä" kokoonpantu johtokunta.

Mikäli kuulusteluista on käynyt selville olivat Hancockin salaisiin kokouksiin osanottaneet tulleet viimeisestä Työmies Kustannusyhtiön vuosikokouksesta tulleet siihen johtopäätökseen, että he edustivat keskipiirin enemmistön kantaa ja mielipiteitä ja koska he käsittivät Työmiehen olevan etupäässä keskipiirin lehden, niin he katsoivat ainakin moraalisesti olevansa oikeutettuja esintymään määräävinä tekijöinä Työmiehenkin asioihin nähden. Siten on komitea käsityksen mukaan selvitettävissä se itsepäisyys, millä johtokunnan vähemmistö ajoi asioitaan, mikä itsepäisyys mielestämme on ollut suurimpana syyinä Työmiehessä tämän toimintakauden kuluessa esintyneisiin rettelöihin.

Ristikuulusteluissa salaisen kokousten osanottajien edustaja Aku Risananen kyllä koetti saada osoitetuksi, että johtokunnan vähemmistön jäsenissä oli aiheutunut levottomuutta Työmiehen taloudelliseen asemaan nähden se sekka, että viime vuosikokoukselle esitetty tilikertomus osotti Työmielehellä olevan noin 18,000.00 dollaria n. s. toverilainoja, jotka voitiin sanoa ihti millä hetkellä hyvänsä ja että tämä levottomuus oli yhtenä vaikuttavana syyinä salaisen kokousten pitoon. Vastapuolen esilletuomista todistuksista on kuitenkin käynyt epäamättömästi ilmi, että jos johtokunnan vähemmistön jäsenet todella olisivat olleet levottomia tämän voikamäärän johdosta, niin he olisivat ottaneet puheeksi toimenpiteet sen suhteen johtokunnassa, mutta sitä he eivät ole kertaakaan tehneet ennen salaisen kokousten pittoa. Sitäpaitsi on esimerkiksi Arthur Vuorelan ja A. O. Sarellin todistuksista selvinnyt, etteivät salaisen kokousten osaaotta-

jat keskustelussaan ennen salaisia kokouksia tai niiden pitämisen alkoihin ilmaisee mitään huolta Työmiehen vakavasta asemasta. Komitea on niin ollen tullut siihen johtopäätökseen, että Työmiehen vakavan taloudellisen aseman selittäminen syyksi salaisien kokousten pitoon, on ainoastaan hätäpuolustukseksi keksitty tekosyy.

Kuka otti aloitteen salaisiin kokouksiin.

Komitealle esitetyistä todistuksista on käynyt ilmi, että varsinaisen aloitteen salaisiin kokouksiin otti Wm. Risto. Keskipiirin edustajakokouksessa Risto oli selittänyt lähteneensä Hancockiin muka sen vuoksi, että hänen erästä kirjoitusta ei julkaistu Työmiehessä, vaikka noin kolmekymmentä negaaneelaista osakkeenomistajaa (niin sanotun vanhan osaston jäsentä) sitä johtokunnalta vaativat. Risto oli selittänyt lähteneensä sen vuoksi Hancockiin persoonallisesti katsomaan, mikä siellä oli vikana. Komitealle esitetyistä todistuksista ilmeni, että Risto oli Hancockiin tulostaan kirjoittanut ensin toimittaja John Salmiselle, joka sitten järjesti kokouksen. Todistuksista ei kuitenkaan ilmennyt, että Risto olisi noissa salaisissa kokouksissa puhunut mitään mainitusta kirjoituksen julkaisemisesta, joten Riston keskipiirin kokouksessa antama selitys tuntuu tekaistulta.

Salaisien kokousten pöytäkirja.

Ne salaisien kokousten osanottajat, jotka allistuvat komitean kuulusteltavaksi ovat kuulustelussa myöntäneet, että Risto teki noissa salaisissa kokouksissa muistutuksia, mutta eivät ole myöntäneet hänen olleen valitun miksiäkään varsinaiseksi kirjuriksi. On kuitenkin enemmän kuin toden näköistä, että jollei tuo Riston laatima pöytäkirja olisi joutunut julkisuuteen, niin salaisien kokousten osanottajilla ei olisi ollut mitään muistuttamista sitä vastaan. Arthur Vuorelan todistuksesta on selvinnyt, että ainakin yksi kokouksiin osanottajista, Wm. Marttila, oli tyytyväinen tuohon Riston laatimaan

pöytäkirjaan sellaisena kuin se Kolum monistamana palasi Chicagosta.

Kuten tunnettu kiirehtivät kaikki salaisiin kokouksiin osanottaneet heti pöytäkirjan julkisuuteen tultua selittämään, että se oli pidetty heldän tietämättään ja että se oli kokonaan epätarkka.

Toimeenpanevan komitean takaisinkutsualote.

Neljän kuulustellun tdistajan yhtäpitävistä todistuksista on käynyt täysin selville että Wm. Risto tiesi jo salaisiin kokouksiin osanottaessaan tammik. 30 ja 31 päivänä, että Chicagon osasto n:o 1:ssä tullaan panemaan alulle T. P. komitean takaisinkutsuhomma, vaikka tuo aloite otettiin esille Chicagon osasto n:o 1:sen kokouksessa vasta helmik. 1:senä päivänä. Puuha oli siis selvästi yksityisesti suunniteltu ja oli silinä osallisena myöskin Risto, jota ne toimeenpanevan komitean päätökset mistä saatiin teknillinen syy takaisin kutsuun, juuri koskevat. Se seikka että (kuten todistuksista on ilmennyt) Hancockin salaisista kokouksista lähetetty sähkösanoma, missä kehoitettiin viivyttämään takaisinkutsualotteen ottamista Chicagon osastossa, oli osoitettu entisen toimeenpanevan komitean jäsenelle E. Savelalle ja että lähettäjän joukossa oli Wm. Risto, osoittaa epämittömästi, että mainittu takaisinkutsuhomma on syntynyt sellaisten henkilöiden aloitteesta, jolta on pidettävä läheisesti asianomaisina ja että koko toimeenpanevan komitean takaisinkutsupuuha niin ollen on ollut epäilyttävässä määrin masinahomma ja sellaisena avonaisen sosiaalidemokraattisen toimintatavan kanssa ristiriidassa.

Erimielisyydet toimituksessa ja sensuurin harjoittaminen.

Tutkijakomitea haluaa selostukseensa yhdistää nämät molemmat puolet, sillä suurimpansa syyinä toimittajien välillä vallitsevaan tilanteeseen on väitetty olleen sensuurin harjoittaminen perlaatteellisesti eri mieltä olevia toimittajia vastaan.

Tutkijakomitealle antamissaan lausunnoissa ovat ne Työmiehen toimittukseen, Johtokuntaan, ja liikkeen henkilökuntaan kuuluvat jäsenet, jotka ovat alituneet kuulusteltavaksi, tuoneet esille seuraavaa:

Johtokunnan jäsenet Piippo ja Toppari ovat esittäneet väitteen, että heille on käynyt selville, että toimituksessa vallitsee ristiriita, joka tekee haittaa yhtiön todelliselle toiminnalle. Erimielisyyksien syyksi ovat he sellittäneet sen, että Alanne kaiken aikaa yhtiön presidenttinä ollessaan oli sekaantunut toimituksen asioihin. Tämän väitteen teki varsinkin johtokunnan jäsen Toppari, mutta jouduttuaan väitettään ristikuulustelussa perustelevaan, ei hän voinut mainita, missä asiassa Alanne olisi niin menetellyt, vaan perusteli väitteensä ainoastaan siihen, että oli kuullut toisten toimittajien Sulon, Kankaan, Matsonin ja Salmisen sitä väkeroivan. Topparin mielestä on Alanne kykenemätön vastaavaksi toimittajaksi ja siitä on johtunut hänen mielipiteensä, että Alanteen valinta tuottaisi vahinkoa liikkeelle, sillä Alanne ei hänen mielestään voisi tyydyttävällä tavalla suhtautua keskipiirin enemmistöön. Alanteen valitsemista vastustavien tahtoa oli herännyt ajatus, että Alanne vastaavaksi toimittajaksi tultuaan tulisi saattamaan toisin ajattelevat toimittajat tukalaan asemaan.

Syytökset Alannetta vastaan sensuurin harjoittamisesta perustuvat, mikäli kuulustelussa kävi ilmi siihen, että johtokunnan vähemmistön kirjelmä, joka oli jätetty toimitukselle julkaisemista varten, ei mennyt lehdessä läpi Alanteen vaikutuksesta, ja että Alanne oli viivyttänyt mainitun kirjelmän julkaisemista kolme päivää, laatiakseen siihen peräkanneetin, jossa peräkanneetissa huomautettiin, ettei johtokunnan vähemmistö saisi tuota kirjelmää julkisuteen, jonka johdosta he tulivat siihen käsitykseen, että lehden palstat ovat heiltä suljetut. Kumminkin, kuten jällempänä olevista lausunnoista selvää, eivät he voineet todistaa, että Alanne olisi viivyttänyt sanottua kirjelmää kauemmin kuin yhden

päivän, eikä myöskään sitä, että heiltä olisi suljettu lehden palstat. Tutkijakomitea haluaa liittää tähän toimittaja Sarellin antaman tätä asiaa koskevan lausunnon: Sarell ryhtynyt vastaavan toimeen marraskuussa jolloin Rissanen lähti T. Oksitolle, ollut toimessa helmikuun 3 päivään 1914. Johtokunnan vähemmistön ensimmäinen kirjelmä oli tarjottu toimitukselle sillä aikaa kuin Sarell oli metsästämässä. Sarell ei ole kieltänyt heiltä mitään kirjoituksia julkaisematta. Mainittu kirjoitus myöhästyi Alanteen takia vain keskiviikon numerosta, väliäkaisen vastaan polssaolon takia myöhästyi kahdesta edellisestä numerosta. Kysymys, jota noissa kirjoituksissa pohdittiin oli jo riittävästi tullut käsitellyksi, mitä itse asialliseen puoleen tulee, joten toimitus tavallista nopeammin noudattaen kielsi enemmän tilan kummaltakin puolen ja jos vääräyttä on tapahtunut, voivat asianomaiset siitä puhua yhtiökokouksessa, mutta lehdet pysyettävä puhtaana kinastelusta. Ei tiennyt yhtään tapausta, jolloin Alanne ennen vastaavaksi tuloaan olisi pyrkinyt määräämään, mitä kirjoituksia Sarellin tulisi julkaista ja mitä ei.

Toimituksen on sanottu käyttäneen sensuuria eräisiin paikalliskirjoituksiin nähden. Kuulustelussa ilmeni että Sarellin ollessa vastaavan toimessa oli Clevelandista saapunut kirjelmä jätetty julkaisematta. Kansankirjoitusten hoitaja J. Salmisen oli sen jättänyt julkaisematta syystä, ettei halunnut julkaista kahta samasta asiasta kirjoitteen referaatin. Clevelandista oli tämän johdosta kirjoitettu Alanteelle, jonka luulivat jo olleen vastaavan toimessa, Sarell ilmoittanut Salmiselle, että Salmisen saa tuoda kaikki Clevelandista saapuneet kirjoitukset hänelle ja hän päättää, mitä niille tehdään. Senjälkeen saapui Clevelandista muutamia kirjoituksia, jotka kaikki julkaistiin Sarellin ja Salmisen niistä ensin keskusteltua.

Tutkinnossa selvisi myöskin eräs tapaus jota on käytetty todisteena Työmiehen toimituksen harjoittamasta sensuurista ja eritoten tä-

män tapauksen yhteydessä koetettu selittää, että Työmiehen toimitus ja varsinkin Alanne ovat F. Aaltosen vaikutuksen ja määräysvallan alaisia. Sarellin ollessa vastaavana oli toimitukseen saapunut Wm. Ristolta kirjoitus, jota ei oltu julkaistu, tämän johdosta syytettiin että Alanne Aaltosen vaikutuksesta olisi kieltänyt Sarellin sitä julkaisemasta. Kuulustelussa melle annetuista lausunnoista asian valaisemiseksi liitettiin tähän Sarellin antaman lausunnon, josta selviää tuon syytöksen perätömyys: Sarell kävi kerran Ristoun kirjeen kanssa Alanteen työhuoneessa, ei sen takia, josko hän sen julkaisisi tai ei, vaan sentähden, että tämä Riston kirje oli vastaus Alan teelle ja oli siinä sellaisia kohtia, jotka olisivat vahingoittaneet kuparilueen lakkoa, sanoen Alanteelle, ettei hän tule sitä julkaisemaan vaan viopi sen johtokunnan kokoukseen, jos johtokunta ottaa vastuunalaisuuden tuon kirjoituksen julkaisemisesta, niin se julkaistaan. Alanne ei ole millään tavalla vaikuttanut tuon kirjoituksen julkaisemiseksi, tai ehkäissyt sitä. Johtokunta oli ollut yksimielinen siitä, että jos kirjoitus julkaistaan, niin on Riston sitä ennen poistettava kirjoituksesta lakkoa koskeva osa. Johtokunnan jäsenen Toppari erityisesti painosti ettei saa julkaista mitään sellaista kirjoitusta, joka vahingoittaisi lakkoa. Kukaan johtokunnan jäsenistä ei edes vaatinut tuota kirjoitusta kokonaisuudessaan luettavaksi, luettiin lakkoa koskeva kohta ja sen perusteella päätettiin jättää se julkaisematta.

Työmiehen lakkouutisista ja Työmiehen suhtautumisesta lakkoon tuli kuulustelussa ilmi seuraavaa: Lakkouutisten toimittajaksi oli Rissanen määräkuksesta tullut Hiltunen, joka melkein lakon alusta asti on sanotua tointa hoitanut aina keskipiirin edustajakokoukseen asti. Viime yhtiökokouksessa, jota ennen Hiltunen oli jo lakkouutisia toimittanut noin kuukauden ajan, ei tehdä mitään muistutuksia niiden johdosta. Mutta keskipiirin edustajakokouksessa niitä ankarasti arvosteltiin, jonka johdosta Hiltunen ilmoitti Alanteelle,

että hänen tilalleen valittaisiin toinen henkilö, joka voisi tyydyttävällä tavalla hoitaa tätä osastoa Työmieheessä. Alanne oli senjälkeen tarjonnut tointa neljälle radikaaliselle toimittajalle, ehdolla, että voisivat toimittaa niin hyvin kuin haluavat. Alanteen ehdotukseen olivat vastanneet että se olisi heidän kiristämistä, Sulo selittänyt ettei hän kykene niittä toimittamaan ja Kangas että hänet pantaisiin toimeen sitä varten, että voitaisiin etsiä puoluerkköisiä hänen kirjoituksistaan. Sulo, Kangas, Matson, Salminen olivat pitäneet asian johdosta kokouksen ja ilmoittaneet vastaavalle toimittajalle, että heitä ei saa siirtää muihin osastoihin kuin missä he olivat, muussa tapauksessa he tulevat joukolla eroamaan.

Tutkijakomitean edessä tehtiin väitöksiä nähden, että Työmiehen toimittajien kesken olisi ollut vakavampaa ristiriitaa ennen salaisia kokouksia ja että periaatteellisesti erimielitä olevien toimittajien asema olisi ollut tukala, siinä muodossa ettei heidän kirjoituksiaan julkaistu vaan harjoitettiin sensuuria heitä vastaan, on komitealle esitettyjen lausuntojen nojalla selvinnyt, ettei noissa väitteissä ole perää. Ne toimittajista, jotka edellämainittuja syytöksiä eivät julkisesti esittäneet ennen tutkinnon toimeenpanoa, ovat kieltäytyneet alistumasta järjestötutkinnon alaiseksi, siten menettäen puolustusoikeutensa tässä tilaisuudessa. Näiltöin toimittajien taholta on esitetty vastalause tutkinnon toimeenpanoa vastaan, joka vastalause on liitetty tutkijakomitean pöytäkirjaan. Toiselta puolelta annetuista lausunnoista haluaa komitea esittää toimittaja Meriläisen antaman lausunnon, joka toisten samallaisten pöytäkirjaan liitettyjen lausuntojen kanssa valaisee tätä kohtaa: — Työmiehen toimittajien kesken ei ollut vakavampia ristiriitaisuuksia viime helmikuuhun mennessä, vaan tehtiin työtä kuin veljet ainakin. En huomannut, että jotkut toimittajista olisivat olleet katkerotunteita Alannetta kohtaan hänen siirtymässään toimittamiseen; suunnista huolimatta näytti toimittajien välit to-

verillisiltä. Nämä suhteet muuttuivat myöhemmin kun salaisten kokousten pöytäkirja tuli julkisuuteen. Sen jälkeen ovat välit olleet sangen katkerat. Väite, että salaisten kokouksien pitämiseen oli yhtenä syyinä se, että heillä olisi estetty mahdollisuus tuoda mielipiteitään julki on perätön, sillä siihen saakka, kunnes Alanne tuli toimitukseen, he hallitsivat lehteä. Heillä oli täydellinen valta kirjoittaa periaatteellisia kirjoituksia. Sulo oli itse asiassa vastaavana toimittajana siihen aikaan kun Sarell oli lomalla ja hoiti Sulo lehteä itsenäisesti ja alvan omalla vastuullaan. Sarellin ollessa vastaavana oli Sulolla ja hänen mieleisillään toimittajilla tilaisuus saada kaikki periaatteelliset kirjoituksensa läpi. Sulo ja Kangas hallitsivat toimitussivua. Riisusen ollessa vastaavana sai sellaisen käsityksen, että hänellä ja Hiltuselta, toista suuntaa edustavana toimittajina, rajoitettiin vapaa periaatteellinen asian käsittely heidän kannaltaan lehdessä, mutta hän ei ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin asian korjaamiseksi, sanoinhan vain, että hänen tilalleen saa valita toisen henkilön toimitusosastoon.

Erimielisyydet johtokunnassa.

Kuulustelussa annettujen lausuntojen mukaan on nykyisen Työmies Kustannusyhtiön johtokunnan jäsenten keskuudessa ilmennyt erimielisyyksiä aina siinä määrin, että johtokunta on jakautunut niin sanottuun enemmistöön ja vähemmistöön. Tämä erimielisyys johtokunnassa on alkanut vasta marraskuun lopulla. Sitä ennen ovat johtokunnan kokoukset olleet yleensä rauhallisia. Asioiden käsittely asiallista, samoin myöskin on vallinnut yhteisymmärrys. Tutkijakomitealle esitetystä lausunnoista käy selville, että marraskuun puolivälissä, jolloin Alanne jätti hakemuksensa Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi, alkoivat erimielisyydet. Johtokunnan jäsenet Rautiola, Pippo ja Toppari asettuivat vastustamaan Alanteen hakemusta Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi. Heidän puoleltaan selitettiin, että Alanteen siirtymäinen Työmiehen vastaavaksi siinä tapauksessa, että

hän tulisi toimeen valittua, rikkoisi Alanteen ja johtokunnan välillä tehtyä sanakirjatyösopimusta. Vähemmistön puolelta vielä sen lisäksi esitettiin, että Alanne ei olisi kykenevä Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi, eikä uskolivat, että Vilita, joka oli toisena hakijana sanottuun toimeen, olisi voinut paremmin suhtautua keskipiiriin, kuin myöskin järjestön jäsenistöön, joten Viidan valinnasta ei olisi johtunut niin suurta napinaa ja yleensä olisi se vaikuttanut edullisesti liikkeen asemaan.

Kuulustelussa annettujen lausuntojen perusteella on käynyt selville, että johtokunnassa, silloin kuin tuli tiedoksi Alanteen jättämä hakemus, oli asiasta keskusteltu, ja samassa kokouksessa kun tuli kysymyksenalaiseksi sanakirjatyösopimus, tutkittiin sitä koskevia johtokunnan pöytäkirjaan merkittyjä pykälä, ja kuunneltiin liikkeenhoitajan antamia selostuksia, miten tämä sopimus on syntynyt. Näiden tutkimusten perusteella asettui johtokunnan enemmistö sille kannalle, että Alanne, sopimuksen puutteissa ja sitä rikkomatta saattaa hakea lehden vastaavaksi toimittajaksi, koska Alanne siinäkin tapauksessa jäisi yhtiön pitvelukseen, ennemmin tehdyn sopimuksen mukaisesti, joka sopimus sitoo Alanteen olemaan liikkeen palveluksessa, siksi kunnes sanakirja lopullisesti on valmis. Näillä perusteilla hyväksyi johtokunnan enemmistö Alanteen hakemuksen, johon mielipiteeseen oli liikkeenhoitajan yhtynyt. Kun Alanteen hakemus näin ollen oli tullut johtokunnassa hyväksytyksi, niin johtokunnan vähemmistön taholta, jotka jo etukäteen olivat lausuneet ajatuksensa, etteivät tulisi hyväksymään Alanteen hakemusta, vaan tulevat sitä vastustamaan keinoilla millä hyvänsä, mieliala muuttui katkeraksi ja kiusalliseksi johtokunnan enemmistöä vastaan, ja toverillisuus näyttää loppuneen.

Tutkinnossa kävi myöskin selville, että erimielisyyksien syytä on johtokunnassa ilmennyt sen johdosta, kun liikkeen viimeisessä yhtiökokouksessa oli lausuttu toivomus, että johtokunta ryhtyisi toimenpiteisiin liikkeen

menopuolen supistamiseksi ja yhtenä sellaisena toimenpiteenä oli esitetty liikkeen Hancockissa olevan kolehteeraajan toimen lopettamista, sekä yleensä menopuolen supistamista niissä kohdoin, missä se nähdään mahdolliseksi. Tätä yhtilökokouksen lausumaa tovimusta ehdottaen esitti Alanne, joka silloin oli liikkeen presidentti, johtokunnalle jonkunlaisia toimenpiteitä liikkeen asemaan nähden, sekä seiville saadakseen minnepäin liike on menossa ja mitä muutoksia ja parannuksia siinä olisi mahdollinen todentaa. Yhtenä tällaisena keinona Alanne esitti tilitasausta otettavaksi vuoden jamassa, että nähtäisiin liikkeen tilanne ja jos huomattaisiin, että se kulkee samaan suuntaan, kuin edellisessä vuonna, tuottaen tappiota, niin ryhdyttäisiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tappion korjaamiseksi. Alanne ja Louko, liikkeen virkailijoina katsolivat velvollisuudekseen tilitasauksen toimittamisen, jolloin olisi ollut mahdollisuus seurata liikkeen tilannetta kuukausi kuukaudelta. Tälle mielipiteelle oli liikkeenhoitajain alussa myötätuntoinen, mutta hänen vastaan asettuminen viime tingassa vaikutti, että esitys raukesi.

Paikallisten asiaincsten järjestyä ja kolehteeraajan toimen lakkauttaminen, joka on ollut käsitteilyn alaisena jo viime ylt.kokouksessa, on johtokunnassa ollut harkinnan alaisena. Johtokunta oli asiaa käsitteilyt ja huomannut, että kolehteeraajan toimi tuli liikkeelle maksamaan tehtyjen laskelmien mukaan esim. tammikuulla v. 1914 29% ja helmikuulla 43%, joka on kohtuuttoman suuri, keskimääräisen samasta toimesta maksettavan palkkion ollessa 15%. Ennenkuin johtokunta oli ryhtynyt muihin toimenpiteisiin, oli se kuitenkin päättänyt antaa kolehteeraajalle aikaa toimia edelleen siksi kunnes saadaan selville, voiko hän tehdä liikettä määrätyn minimimäärän. Tämän perustelun mukaisesti otettiin asia esille johtokunnassa uudelleen, kun huomattiin, että kolehteeraaja ei voinut tehdä liikettä minimimäärää. Kolehteeraaja mainitsi syysksi kuparialueella vallitsevan lakon.

Asiaa siirrettiin kokouksesta toi-

seen. Asian ratkaiseminen näytti johtokunnassa olettikin noin kriittisenä aikana arkaluontoiseita, syytetä, että kolehteeraajan tointa hoiti johtokunnan jäsen, joka kuului vähemmistöön ja olisi tämän toimen lakkauttaminen voitu selittää johtuneeksi suuntaerimielisyyksistä ja siten olisi sitä käytetty asena enemmistöä vastaan, selityksellä, että johtokunnan enemmistö siten pakkoitaisi sille vastenneliset henkilöt luopumaan johtokunnasta.

Joitakin kuukausia myöhemmin kun kolehteeraajan toimen lakkauttamiskyäymys ensi kerran otettiin johtokunnassa esille, esitti Alanne, että Calumetin asiamiehen toimi ja Hancockin kolehteeraajan toimi yhdistettäisiin ja tähän toimeen valittaisiin kykenevä henkilö, joka pystyy molempiin tehtäviin. Tämäkin ehdotus sai vastustusta johtokunnan vähemmistön taholta, m. m. Toppari, joka oli kolehteeraaja, väitti ettei yksi mies voisi näitä molempia toimia kunnollisesti hoitaa. Näin ollen vastustuksen kohdatessa ei Alanteen esitys mennyt läpi.

Kuulustelussa tuotiin esille johtokunnan vähemmistön taholta syytöksiä Alannetta ja Loukoa vastaan, että he ovat vaikuttaneet liikkeenhoitajaan määräävässä tarkoituksessa, ja ovat sekaantuneet liikkeenhoitajan tehtäviin tarkoituksella saada liikkeenhoitajan asema tukalaksi ja siten päästä hänen tilalleen. Tällainen tarkoitus väitettiin olleen varsinkin Loukolla. Tutkijakomitean edessä eivät syyttäjät vähemmässäkään määrin voineet tukea syytöksäänsä. Ja asiasta annettujen vastatodistusten perusteella tulivat nämä syytökset osoitetuiksi aiheettomiksi, vaikkakin koetettiin tuoda esille persoonaajuttuja ja kuulopuheita, joille tutkijakomitea ei voi asettaa mitään oikeudellista painoa.

Kun salaisten kokousten osanottajat ovat n. s. "Salat julki" pöytäkirjan julki tultua julkaistuisessa selostuksessaan yrittäneet tuoda esille sen katsumuksen, jolla koettavat puolustaa oikeuksiansa noitten kokouksien pitämiseen ja yhtenä pakkoittavana syytä mainitaan Työmies kustannusliikkeen johtokunnan jäsenen välillä vallitseva

erimielisyys ja se että nykyisen johtokunnan enemmistön taholta suhtaudutaan liikkeen etuja tarkoitaviin toimenpiteisiin nähden liikettä vahingoittavasti. Että liikkeen johtokunta ei kykene hoitamaan liikettä järjestölemme ja yhtiön osakkeenomistajille edullisella tavalla ja että liikkeen tilanne nykyisen johtokunnan toiminnan johdosta on heissä herättänyt vakavaa huolestumista, joka viimein johti salaisiin kokouksiin, ovat nyt tällaiset välitteet tutkimuksen toimeenpantua tulleet osoitettua tekosyiksi, joilla koetetaan välttää sitä ankaraa arvostelua joka järjestömmä taholta on lausuttu noihin salaisiin kokouksiin osaaottajiin nähden.

Pelto ja Koti.

Pelto ja Koti-lehden toimittaja Wm. Marttila väitti tutkijakomitean kuustelussa, että Pelto ja Koti-lehden tilille lehden tuottamaksi merkitty tappio on kokonaan epätarkka tai hinnat laskettu liian korkeiksi. Sanoi P. ja K. lehteä painetun ylläajalla useamman ori kerran ja että tästä ylityöstä johtuneet kustannukset ovat kohottaneet P. ja K. lehden menupuoilta jokaiskin samassa määrässä kuin mitä P. ja K. lehden tilille merkitty tappio nyt osoittaa. Marttila väitti myöskin, että painon työläisille on P. ja K. lehti yleensä vastenmielinen ja että tämä vastenmielisyys vaikuttaa sen, että painossa annetaan etusija aina toisille julkaisuille (tilapäisillekin) ennen P. ja K. lehteä. Missä määrin näissä väitteissä on perää, selviää parhaiten painon työnjohtajan Latvalan todistuksista, että on kaksi tapausta, jolloin Pelto ja Koti lehteä on painettu ylläajalla, jolloin Marttila on asettanut sen kyseenalaiseksi. Kerran on se tapahtunut sunnuntaina, jolloin tehtiin joku tunti ylityötä, joka merkitsee kaksi kertaa tavallista työaikaa. Silloin oli painettavana "Vallankumous"-julkaisun neljä arkkiä, joka oli myöhästynyt. Lapatossu ja Pelto ja Koti odottivat vuoroaan. Oli vielä muitakin töitä. On ainoastaan yksi kone, jolla voidaan painaa Pelto ja Kotia, jonka tämä painos oli 8,000 ja käsitli se neljä 16 sivuista arkkiä, joka tavallisissa olois-

sa on kokonaisen viikon työ. Lapatossu, joka myös oli odottamassa, käsitli yhden kahdeksäsivuisen arkin ja sen painos oli 5,000. Että ei myöhästytettäisi Lapatossu, kun K. ja P. oli kerran myöhästynyt, oli luonnollista, että Lapatossu, joka voitiin päivässä painaa otettiin ensin painettavaksi. Tästä tuli ylityötä sunnuntaina viisi tuntia ja kahtena iltana joku tunti, joka ylityö luonnollisesti olisi kuulunut merkittäväksi P. ja K. lehden tiliin, vaan tästä ylityöstä aiheutunutta palkkaerää ei sillä kerralla kuitenkaan tarvittu viedä P. ja K. lehden tilille, johtuen se siitä, että henkilöt, jotka ylityön suorittivat, olivat saman kuukauden sisällä sairautensa tähden estetyt olemaan pois tavallisesta säännöllisestä työstään ja niin ollen kuitattiin se heidän tililleen, joten P. ja K. lehden tilille tuli se merkitty säännölliseksi työksi. Sittemmin on huhtikuun 5, 6 ja 7 päivä jouduttu painamaan P. ja K. lehteä ylläajalla, joista ylläajasta P. ja K. lehden tiliin ylityöstä tulee viettäväksi \$4.94, joka summa on ainoa, mitä P. ja K. lehden tiliin ylityöstä on viety. Mitä siihen väitteeseen tulee, että painotyöläisten puolelta olisi kohdeltu P. ja K. lehteä vastenmielisesti tai halveksuvasti, niin Latvalan todistusten perusteella siinä väitteessä ei ole perää.

Marttila myöskin väitti, että Pelto ja Koti lehti on jatkuvasti myöhästynyt ja sen takia joutunut tilaajia ärsyttämällä kärsimään vähintään tuhannen dollarin tappion.

Missä määrin tässä väitteessä on perää, käy parhaiten selville Latvalan lausunnosta, "että sellainen väite on siksi epämääräinen, että siihen on mahdoton tarkkaan vastata. Onko se vähentänyt tai estänyt uusia tilauksia saapumasta, on mahdoton tietää, mutta jos vähennystä olisikin tapahtunut, on mainittu summa äärimmäisesti liioiteltu. Muuten P. ja K. lehti ei ole myöhästynyt huomattavasti. Usein se on ilmestynyt ennen määräaikaansa. Mutta useimmiten ajallaan ja joskus muutamia päiviä myöhästyneenä. Arvelen, että Louko konttoripäällikkönä sen parhaiten tietää missä määrin

muistutuksia mahdollisesti on tehty P. ja K. lehden myöhästymisen vuoksi."

Loukon antaman lausunnon perusteella on P. ja K. lehden tilaajilta saapunut ani harvoissa tapauksissa valituksia lehden viipymisestä, ei ainakaan siinä määrin, että se olisi herättänyt mitään huomiota, joten Marttilan väitös tutkijakomitean mielestä tuntuu ylenmäärin liioitellulta.

Liikkuvakuva- ja varjokuva-luentot.

Johtokunnan jäsenet Piippo, Rautola ja Toppari tekivät syytöksiä, että varjokuva-luentojen äkillisessä keskeyttämisessä olisi menetelty itsepäisesti ja liikkettä vahingoittavasti, perustaen väitteensä siihen, että varjokuva-luentojen lopettamista eli keskeyttämistä ei oltu päätetty johtokunnassa, vaan olivat sen päättäneet joko liikkeenhoitaja tai silloinen johtokunnan esimies Alanne. Tutkijakomitealle kuulustelussa esitettyjen ja pöytäkirjaan liitettyjen lausuntojen ja todistusten perusteella on komitea tullut siihen vakuumukseen, että silloinkin liikkuvakuva-luentojen uudelleen järjestäminen tuli kysymyksen alaiseksi, oli johtokunta yksimielisesti päättänyt järjestää liikkuvakuva-luentot siten, että luennointijoiksi otetaan kaksi henkilöä toinen suomenkielinen ja toinen englanninkielinen, joten tarkoitus oli esittää kuva-luentoja näillä molemmilla kielillä. Luennointijoiksi oli johtokunta päättänyt ottaa Martin Hendricksonin ja Elis B. Harriksen Superiorista (Martin Hendricksonin suosituksesta oli valittu Harris toiseksi luennointijaksi). Kutsun saatuaan olivat molemmat luennointijat saapuneet Hancockiin, tarkoituksella tehdä luentomatka ensin keskivaltioihin ja sitte itään. Heidän saavuttuaan Hancockiin tuli odottamattomia esteitä tielle. Vanhat kuvafilmit olivat aikansa palvelleet, ja uusia, joita oli ryhdytty hankkimaan, ei saatukaan senlaatuista, joiden kanssa olisi voitu lähteä matkaan. Asiain näin käännyttyä syntyi ajatus hankkia eläväkuvakoneen sijaan varjokuvakone ja filmit ja lähettää luennointijat matkaan. Esitettiin johtokunnassa, että liikkuvakuva-luentojen homma lopetettaisiin tähän ja ryhdyt-

täisiin hankkimaan varjokuva-luentojen välineet, kuten kone ja filmit. Tämä esitys yksimielisesti hyväksyttiin. Päätettiin lähettää Hendrickson ja Harris Chicagoon ostamaan sanottu kone ja filmit, jotka sittemmin liikkeenhoitajan mukana kävivät ostamassa ne. Näiden syiden tähden kului aikaa kaikkiaan kolmisen viikkoa. Tällä ajalla H. ja H. valmistelivat matkasuunnitelmia ja kirjoittelivat osastoille. Kun sitten vihdoin saapuivat odotetut varjokuvakone ja filmit, annettiin S. S. Osasto Jousen haalilla koenäytäntö Hendricksonin ollessa koenäyttäjänä. Se onnistui huonosti. Useat läsnäolijat olivat lausuneet mielipiteenään, että esitetyt kuvat eivät ole sen arvoisia, että niiden kanssa voisi lähteä matkalle ja että ne eivät ainakaan tuota toivottua tulosta. Muu muassa toinen luennointijoista, Harris, oli sanonut samaa, että kuvat eivät vastaa tarkoitustaan ja kun vielä lisäksi Harriksen ja Martin välit olivat rikkoutuneet, sanoi Harris itsensä irti, sanoen että hän ei tule Martin kanssa toimeen ja syytellen Marttia. Asiain noin käännyttyä oli liikkeenhoitaja neuvotellut johtokunnan virkailijain kanssa kuva-luentojen edelleen jatkamisesta, josta seurauksena oli, että hän päätti ne lopettaa peläten niiden jatkamisen tuottavan tappiota, tietäen edellisten kuva-luentojen jo ennestään tuottaneen jonkun verran tappiota.

Sanakirjatyö.

Työmies Kustannusyhtiön johtokunta oli päättänyt ryhtyä kustantamaan suomalais-englantilaisla sanakirjaa jo niin aikaisin kuin joulukuussa vuonna 1910 ja yhteisen sopimuksen ja sitoumuksen perusteella oli ottanut sanakirjan toimittajaksi Severi Alanteen. Hän ryhtyi sanakirjan valmistustyöhön ensin Wyomingissa ollessaan ja jatkoi sitä sitte Bostonissa, tehden sitä kaiken aikaa sivutoiminaan. Vaan koska sanakirjan valmistuminen sivutoimänä näytti vievän kovin pitkän ajan, niin yhtiön liikkeenhoitajan ja Alanteen välillä syntyi neuvottelu, joka johti ensinnäkin siihen, että otettiin apulainen tekemään sanakirjaa Alan-

teen huolenpidon ja peräänkatsannon alaisena sekä lopulta johti Alanteen siirtymiseen Bostonista Hancockiin Työmies Kustannusyhdistön palvelukseen. Tehtyyn sopimukseen Työmies Kustannusyhdistön ja Alanteen välillä sisältyy, varsinaisen sanakirjatyön ohella myöskin kustannettavaksi aiotun kirjallisuuden sisällä tarkistaminen ja arvostelu sekä joulujulkaisujen toimittaminen. Sopimuksen mukaan on Alanne sitoutunut olemaan liikkeen palveluksessa niin kauan kuin sanakirja lopullisesti valmistuu.

Sittemmin vuoden 1913 lopulla marraskuun puolivälissä avautui Työmiehen vastaavan toimittajan paikka haettavaksi ja ylideksi hakijaksi ilmoitautui Alanne. Tämän johdosta syntyi johtokunnan jäsenen välillä erimielisyyttä. Johtokunnan jäsenen n. s. vähemmistöisten puolelta väitettiin, että Alanne siinä tapauksessa, jos tulee vastaavan toimeen valituksi, rikkoo yhtiön ja hänen välillään tehtyä sanakirjatyösopimusta ja sanakirjatyö tulisi pitkittymään siinä määrin, että liikkeelle, joka sanakirjatyöhön tulee kiinnittämään varojaan suuremmissa määrin, kottuu tappiota siinä muodossa, että nämät varat tulisivat seisomaan pitemmän aikaa tuottamatta hyötyä yhtiölle. Sanakirjatyön yhteydessä tuotiin esille syytteitä, että siinä on tehty virheitä sekä toimittaessa, että myöskin painon puolella ja erehdyksistä johtuneita korjauksia, jotka suuressa määrin ovat lisänneet sanakirjatyön kustannuksia. Johtokunnan jäsen Toppari toi kuulustelussa esille väitteen, että sanakirjatyöhön on liikkeen varoja kiinnitetty \$1,850.00 latomapaikkion kanssa, ja että Alanne tuluaan Hancockiin on tahtonut joko tahallaan tai tahtomattaan pettää yhtiötä, sillä tarkoituksena oli ollut saada sanakirja valmiiksi helmik. 1 p. 1914 ja että johtokunnan enemmistö on hyväksynyt muutoksia kontraktiin. Ristikuulustelussa ei Toppari kumminkaan voinut todistaa löytyvän johtokunnan pöytäkirjoissa pykälä, joka osoittaisi että johtokunnassa olisi tehty päätöstä, että sanakirjan pitäisi olla valmis 1 p. helm. 1914. Myönsi olleensa hyväksymässä pöytäkirjan ja kat-

soi itsensä syyppäksi johtokunnan jäsenenä, että mainittu päätös ei tullut merkityksi pöytäkirjaan. Oli muuten sanakirjatyön suhteen siinä käsityksessä, että se oli mainlo yritys. Johtokunnan jäsen Pilppo ilmaisi mielipiteenään, että tekele oli harha-askel, mutta ei ollut esittänyt tätä ajatusta johtokunnassa, koska homma oli hänen mielestään liian pitkällä voidakseen keskeyttää, ei uskonut lopullisesti valmistuttua sanakirjan tuottavan tappiota. Mainitsi, että johtokunta on Alanteen siirryttyä päätoimittajan tehtäviin valinnut apulaiseksi Aura Snelin, johon valintaan Alanne on suostunut.

Kuuluutelussa kävi tutkijakomitealle annetuista lausunnoista selville, että kirjallinen kontrakti allekirjoitettiin helmik. 13 p:nä 1914. Tämä kontrakti on sisällöltään täydellisesti sama kuin edellisen johtokunnan tekemä pöytäkirjan päätös, paitsi että on lisätty Alanteen suostumuksella sellainen määräys, että sanakirjan lopullinen valmistuminen ei saa viipyä neljää vuotta pitemmälle. Sanakirjatyöntekijä oli antanut nykyiselle johtokunnalle valian päättää, milloin sanakirjatyön pitäisi olla valmis. Johtokunta oli asettanut komitean joka antoi asiasta lausuntonsa, josta kävi selville, että valmistusnopeus riippuu siitä, kuinka hyvä ja tarkka sanakirjasta tahdotaan saada. Johtokunta on ollut yksimielinen siitä, että sanakirja on saatava mahdollisimman hyvä ja tarkka, huolimatta siitä että sen valmistuminen vie aikaa pitemmältä kuin oli alussa ajateltu. Kuulustelussa myöskin kävi selville, että joulujulkaisujen toimittaminen sekä suomennoksen suunnittelu ja tarkistelu on ehkäisyt sanakirjatyön valmistumista, m. m. toukokuulla 1913 asti vuoden loppuun on sanakirjatyöntekijä kuluttanut lähes neljä kuukautta tällaisiin muihin töihin.

Sanakirjatyössä tehtyjen korjausten tuottama kulunki (sisä todellinen tappio) on painon faktorin (työnjohtajan) lausunnon mukaan noin \$75—100, missään tapauksessa ei suurempi. Korjaukset ovat johtuneet onaksi siitä, että latojat ovat tottumattomina sana-

kirjatyön latomiseen alussa tehneet huomattavasti virheitä, sitäpaitsi on itse toimitustyössä tehty ensimmäisessä arkissa runsaanlaisesti korjauksia.

Johtokunnan vähemmistön taholta esitettyihin syytöksiin nähden, että Alanne sanakirjatyön valmistajana siirtymään vastaavaksi toimittajaksi olisi rikkonut hänen ja yhtiön välistä sopimusta ja että Alanne olisi tahtonut joko tahallaan tai tahtomattaan pettää yhtiötä, sekä että johtokunnan enemmistö olisi hyväksynyt muutoksia kontraktiin on kuulustelussa annetuista lausunnoista selvinnyt seuraavaa:

Erimielisyyksien ilmaantuessa johtokunnassa Alanteen toimittukseen hakemisen johdosta alkoi johtokunnan vähemmistö erikokoisesti pitää melua siitä sopimuksen kohdasta, jossa Alanteelle myönnetään 10% palkkiota nettohinnasta jokaiselta kappaleelta yli ensimmäisen 3,000 kappli. He väittivät, että tällainen ehto on epäsosiaalinen ja pitivät sitä liiallisena ja koettivat saada Alanteen luopumaan siitä ikäänkuin sovituksi siltä, että Alanne tulisi siirtymään päätoimittajan tehtäviin, jonka he väittivät lisäävän sanakirjatyön kustannuksia. Kuulustelussa kumminkin tuli selville, että Toppari ja Rautiola olivat johtokunnassa jäseninä edellisenä toimintakautena ja olivat päättämässä toukokuun 18 p. 1913 pidetyssä kokouksessa 10% palkkiota Alanteelle, eikä heillä silloin ollut sitä vastaan mitään muistuttamista enempiä kuin siihen sopimukseen nähden kokonaisuudessaankaan, jolla Alanne on sitoutunut olemaan yhtiön palveluksessa siksi kunnes sanakirja valmistuu. Sitäpaitsi vahvisti johtokunta sanakirjasopimuksen yksimielisesti vielä niinkin myöhään kuin lokak. 9:tä päivänä 1913, jolloin johtokunta Rissanen ääkkänsä poistumisen johdosta päätti tehdä kirjalliset sopimukset kaikkien tärkeimpien palveluksessa olevien henkilöiden kanssa.

Sanakirjan kustannuksen kannattavuudesta ovat kuulusteluissa olleet henkilöt lausuneet mielipiteensä sen, että sanakirjatyö järjestettynä nykyään johtokunnan hyväksymälle pohjalte ja lopullisesti valmistuttuaan on ole-

va edullisimpia yrityksiä, mihin liikkeen puolelta on koskaan ryhdytty.

Sanakirjajuttua ja sen yhteydessä johtokunnan vähemmistön taholta esitettyjä väitteitä pitää tutkijakomitea, sille esitettyjen, tämän asian yhteydessä annettujen vastatodistusten ja pöytäkirjaan liitettyjen lausuntojen perusteella, ainoastaan tarkoituksellisesti käytettynä ehkäisykeinona Alanteen Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi siirtymistä vastaan.

Työmies Kustannusyhtiön taloudellinen asema.

Vuoden 1913 yhtiökokoukselle esitetystä tilinpäätöksestä kävi selville, että liikkeen tilivelat olivat kohonneet vuoden 1912-1913 ajalla huomattavassa määrin ja että liike oli tuottanut suoranaisista tappiosta noin \$2,823.66. Yhtiökokous arvostellessaan yhtiön taloudellista tilannetta, joutui arvostelemaan liikkeen johtoa ja toivomukseen lausui, että nykyinen johtokunta ryhtyisi toimenpiteisiin liikkeen menopuolen supistamiseksi niissä kohdissa missä se nähdään mahdolliseksi toteuttaa. Nyt tutkijakomitealle esitetystä tiliselostuksesta ilmeni, että liikkeen velkatili jälkeen viime yhtiökokouksen on kasvanut noin \$11,500.00, joka summa sisältää koneveikkoja noin \$5,000. Tekemällä oleviin kirjateosten kustantamiseen on kiinnitetty yli \$3,000.00. Myös ilmeni, että tänä vuonna on liikkeen asemaan suuressa määrin vaikuttanut Kuparilaluella vallitseva lakko. Kun Työmies on kiinteästi ottanut osaa lakkotoimintaan, on siitä liikkeelle johtunut sellaisia menoja, jotka normaaliolojen vallitessa olisi voitu välttää, m. m. on jouduttu antamaan lakkolaisille Työmiehen velkailauksia noin \$2,000.00 arvosta, jotka varat toivottavasti kuitenkin voidaan saada liikkeelle takaisin lakon päätyttyä kun suotuisemmat olosuhteet palautuvat Kuparilueen työläisille.

Nykyään tekeillä olevia kirjateoksia on: Taloustieteen oppikirja, toinen painos; Luokkatastelijan asevarasto; Lämmitintä verta ja kylmää hikeä; Yhtä sosialismi todellisuudessa on; Miteliskunnalliset voimat Amerikan his-

torlassa; Suomalais-Englantilainen sanakirja.

Työmies Kustannusyhdistyksen välillään liikkeenhoitajan Loukon tutkijakomitealle antama selostus liikkeen eri haaraosastojen tilanteesta on seuraava:

Työmiehistä tuloja yhden kuukauden ajalta:

Tilausmäärä 15,000\$4,300.00
Menoja samalta ajalta 4,165.00

Jäännös voitoksi\$ 135.00

Lapatossun tuloja viimeisen kahdeksan kuuk. ajalta\$2,544.38
Menoja samalta ajalta 2,750.59

Häviöksi\$ 206.26

Pelto ja Koti tuloja viimeisen kahdeksan kuuk. ajalta\$2,539.83
Menoja samalta ajalta 2,652.82

Häviöksi\$ 112.99

Duluthin haaraliike viimeisen kahdeksan kuuk. ajalta:

Tuloja\$10,133.78
Menoja 2,262.42

Kustannukset tulleet keskimäärin maksamaan 22%.

Virginia, tuloja viimeisen seitsemän kuuk. ajalta\$ 4,113.74
Menoja samalta ajalta 1,528.34

Kustannukset tulleet maksamaan 37%.

Ishpeming, tuloja kahdeksan kuuk. ajalta\$ 4,962.49
Menoja samalta ajalta 1,496.67

Kustannukset tulleet maksamaan 30%.

Ironwood, neljän kuukauden ajalta tuloja\$ 3,620.66
Menoja 996.37

Kustannukset tulleet maksamaan 27½ prosenttia.

Kaikki haaraliikkeet yhteensä tuloja\$22,829.67
Menoja 6,283.80

Kustannukset keskim. 27½%.

Velkoja velkojaltilin mukaan\$12,773.18
Tuoksevia laskuja 4,076.26

Toverilainoja 20,864.06
Bondeja myyty 4,368.30

Yhteensä\$42,081.80

Duluthin lotti, josta on velkaa \$10,000.00.

Ylläolevasta tilioitteesta ja tutkijakomitealle annetuista lausunnoista liikkeen nykyisestä tilanteesta on käynyt selville mistä johtuu pääasiassa se että liikkeen tilivelat ovat kohonneet viime yhtiökokouksen jälkeen. Liikkeen todellinen tilanne ei ole huolehdittavampi kuin se oli viime yhtiökokouksessa. Tämän ovat lausuneet ne liikkeen virkailijat, jotka sen pätevimmin tuntevat. Lausunnoista kävi selville, että liikkeen huonosta asemasta ei yleensä ole lausuttu erityisemmin ennen salaisuuksia. Senjälkeen kun viime yhtiökokous oli lausunut toivomuksen liikkeen menojen supistamisesta on johtokunnan enemmistön taholta koetettu toteuttaa tätä toivomusta ja esitetty johtokunnalle toimenpiteitä menopuolien supistamiseksi. Selostus näistä esityksistä kuin myöskin johtokunnan suhtautuminen niihin selviää tarkemmin tutkijakomitean selostuksen kohdassa "Eri mielisyydet johtokunnassa."

Salaisien kokousten osanottajat senjälkeen kuin salaisien kokousten pöytäkirja tuli julkisuuteen, alkoivat väitellä että Työmiehen liike on perikadon partaalla, että sitä uhkaa vaa-ra, ellei ajolassa ryhdytä sitä torjumaan. Salaisien kokousten osanottajien maailmalle levittämä huhu yhtiön huonosta taloudellisesta asemasta oli monellekin täysi yllätys, joka huhu ennenkuin se ehti Duluthiin sai uutta vauhtia. He toivat huolestumisensa syiksi sitä seikkaa että liikkeellä oli toverilainoja noin \$18,000 jotka lainat voidaan sanoa irti miliiä hetkellä hyvänsä. Sen sijaan, että olisivat esittäneet huolensa yhtiön johtokunnalle, jolle kuuluu ensi tilassa liikkeen aseman valvonta ja jolle pitäisi ensi tilassa tällaiset huomiot esittää — olle-tikin kun salaisiin kokouksin osanottaneet etupäässä yhtiön johtokun-nan jäseniä ja liikkeen palveluksessa olevia toimittajia — ryhtyivät he val-mistelemaan selostustaan keskipiirin edustajakokoukselle. Keskipiirin edus-tajakokouksen jälkeen aloitettiin jär-jestelmällinen yhteyttä Työmiehistä ja

tyhtiötä vastaan. Tutkinnossa on selvinnyt, että heti sanotun kokouksen jälkeen alkoi toverilainojen irtisanominen. Ensimmäisen aloitteen niihin otetaan Wm. Risto Todistuksista on käynyt selville, että lainojen irtisanojat suurimmaksi osaksi ovat n. s. radikaaliseen ryhmään lukeutuvia henkilöitä. Suurin määrä lainojen irtisanojista on Duluthin ympäristöllä asustavia. Onpa lainojen irtisanonien joukossa ilmennyt sekä suoraan ja epäsuoraan irtisanomiskirjeissä mainittu, että halutaan saada laina ulos, ennen kuin Työmies joutuu "Injunktionin" alaiseksi. Lyhyen ajan sisällä sanottiin lainoja irti yli \$5,000. Noin suuren summan irtisanomista eivät todistajat lausuneet koskaan ennen tapahtuneen koko sen ajan sisällä, jonka he ovat olleet yhtiön palveluksessa.

Tämän hälytyksen johdosta ryhtyi johtokunta toimenpiteisiin torjuakseen tyhtiötä vastaan tehdyn hyökkäyksen. Laadittin julistus yhtiön asemasta ja vedettiin avustukseen. Useat kuulusteltavina olleet ovat lausuneet mieltänsä, että yhtiön ahdinkotila on ohimenevä ja suurimmat vauriot voidaan välttää niin pian kun järjestön jäsenistö ja osakkeenomistajat pääsevät selville yhtiön todellisesta asemasta. Kaikista kohdin niissä asioissa, mitkä ovat olleet esillä tutkinnon yhteydessä ja jotka koskevat yhtiön taloudellista asemaa, toimitusta ja johtokuntaa vastaan tehtyjä syytöksiä, on salaisten kokousten vaikutus ja suoraan tarkoituskun ollut järkyttävä sitä luottoa, mikä Työmiehellä on ollut järjestön jäsenistön ja osakkeenomistajien puolelta, ja tutkinnossa on todettu se selkka, että pian salaisten kokousten jälkeen loppui tyhtiöltä liikeluotto ulkopuolella järjestöä ja osakkeenomistajia. Heti sen jälkeen kun huhut suuremman määrän tulivat julki, alkoivat porvarilliset lehdet palstoillaan selostella yhtiön asioita ja että ne eivät ainkaan tehneet sitä yhtiön avustamistarkoituksessa, ilmenee siitä vaikutuksesta mikä noilla selostuksilla oli yleensä niihin liikeluottoilaituksiin, joiden kanssa Työmies Kustannusyhtiön on ollut liikeyhteydessä.

Tämän yhteydessä haluaa tutkijakomitea lausua järjestön jäsenille ja Työmies Kustannusyhtiön osakkeenomistajille, tutkimusten kautta saamiensa todistusten ja lausuntojen perusteella muodostuneen varman mieltänsä salaisten kokouksien ja niihin osaaottaneiden toiminnan vaikutuksesta järjestöömme yleensä, ja erityisesti Työmiehen Kustannusyhtiötä vastaan kohdistetusta toiminnasta. Nyt tutkinnon alaisena olleet salaiset kokoukset ja niissä suunnitellut toimenpiteet, joita on koetettu käydänsä toteuttaa, ovat ulkopuolella järjestyneen työväen joukkotoiminnan ja yleensä sosialistipuolueen menettelytapojen. Niiden hajottava vaikutus ja seuraukset sinänsä kuuluvat järjestöämme näkökulman mukaisen käsitteilyn ja puoluekurin alaiseksi, jolle järjestö kiinnittä tarkemman huomiota tällaisiin ilmiöihin ja ryhdy niiden johdosta ponteviin toimenpiteisiin, menettää se valvontaolkeutensa yksityisiin jäseniinsä.

Henry Leppänen. J. Maunus.
M. H. Mäki.

Työmiehen vastaavan toimittajan takaisinkutsuäänestyksen tulokset.

Yhtiön esimies Herman Louko luki kokoukselle Työmiehen vastaavan toimittajan Severi Alanteen takaisinkutsuäänestyksen tulokset, jotka ovat seuraavat:

Takaisinkutsua vastaan on äänestänyt:

	Osakkeiluottomäärä.	Jäsenkanta siv. äänik.
Keskiپییرissä 47 osastoa	846	881
Keskiپییرin uloilta ja muita yhdist. 2 8	—	—
Itäپییرissä 41 osastoa	324	1076
Itäپییرissä, pitikomitea	201	—
Länsipiیرissä 18 osastoa	153	386
S. S. Järjestön t. p. komitea	13	—
Canadassa 3 osastoa	7	34
184 yksityistä osakkeenomistajaa	260	—
		1812 2377

Takaisinkutsua puolesta äänestänyt:
Keskiپییرissä 42 osastoa

Keskiپییرin uloilta ja muita yhdist. 3 7 —

liikpirissä 5 osastoa	42	165
Länsipiirissä 15 osastoa	85	286
Canadassa 1 osasto	4	16
115 yksityistä osakkeenomistajaa	139	—
	930	1241

Takaisinkutsua vastaan on siis kääntänyt:

106 S. S. Järjestön ja 3 Canadian osastoa	1330	2377
S. S. Järjestön t. p. komitea ja itäpiirin piirikomitea	214	—
Unoita ja muita yhdistyksiä	8	—
184 yksityistä osakkeenomistajaa	260	—
	1812	2377

Takaisinkutsun puolesta on kääntänyt:		
62 S. S. Järjestön osastoa ja 1 Canadian osasto	784	1241
Unoita ja muita yhdistyksiä	7	—
115 yksityistä osakkeenomistajaa	139	—
	930	1241

Enemmistö takaisinkutsua vastaan:

882 osakekohtaista ääntä.
1136 jäsenkohtaista ääntä.

Vällykysmisy Duluthiin sijoitetusta rakennusrahoista.

Jotkut edustajista tiedustelivat, kuka on vastuussa Duluthin pankkiin sijoitetuista Työmiehen rakennusvaroilta, johon liikkeenhoitaja ilmoitti vastauksena, että varoja hoitaa erikoinen Duluthin osaston ja T. K. Y. johtokunnan valitsema komitea, johtokunnan puolesta Fred Rautiola ja Duluthin osaston puolesta Toivo Virtanen. Keskustelussa tuli ilmi, että varoja ei oltu merkitty yhtiön kirjoihin, koska rakennustoimikunta oli kehoittanut osastojen lähettämään ne suoraan Duluthiin, samaten kuin sekin selkka, että Työmies Kustannusyhtiö joka tapauksessa on vastuunomainen niistä. Liikkeenhoitajaa kehoitettiin tiedustelemaan, ovatko rahat, ilmoituksen mukaan noin 1,800 Duluthin pankissa, kuten Rautiola selitti. Sähkösanomalla saatiin tietää, että mainittuja rahoja ei ole milloinkaan pankkiin sijoitettuakaan Työmiehen nimelle ja kokous velvoitti johtokunnan mitä kiirellimmin

valvomaan, että nämä rahat palaute-taan yhtiölle, joka niistä on vastuussa.

Kokouksessa havaittiin, että Rautiola ei ollut enää johtokunnan jäsenenä, eikä niin ollen myöskään voinut olla missään tekemisissä näiden varojen kanssa.

Johtokunnan ja toimituksen arvostelu. Ponsivaliokunta esitti keskustelun tuloksena seuraavat ponnet:

Johtokunnan arvostelu ja Työmiehen taloudellinen asema.

Käsitellen sen vaikean aseman, jossa yhtiömme johtokunta on toiminut viimeisen yhtiökokouksen jälkeen ja erittäminkin viimeisinä kuukausina, jolloin järjestöemme ja varsinkin sen keskipiirin ja yhtiömme osakkeenomistajain keskuudessa äärimmilleen kärjistynyt eripuraisuus on aiheuttanut täydellisen hajaannuksen myöskin johtokunnassa, vähemmistön eroamisen y. m. rettelöitä, tahtoo ylimääräinen yhtiökokous kuitenkin jyrkästi paheksua sitä johtokunnan enemmistön leväperäisyyttä, jota se osotti antaessaan salaisiin vehkelyihin osaa ottaneille Työmiehen toimittajille jilaisuuden peruuttua erohakemuksensa silloin kuin he sen esittivät johtokunnalle salaisen kokouksen pöytäkirjan julki tultua, siten antaa heille tilaisuuden edelleen harjottaa vehkelyään lehteä ja liikettä vastaan ja yhä kärjistää sisäistä eripuraisuutta järjestössämme, kuten osotti heidän julkinen esiintymisensä keskipiirin edustajakokouksessa. Samallaista leväperäisyyttä on johtokunta osottanut pitäessään yhtiön palveluksessa päällikkeessä, haaraliikkeessä ja asiamiehinä y. m. toimittajoina henkilöitä, jotka ovat esiintyneet ja toimineet eturintamassa silnä salaisessa ja julkisessa vehkeilyssä, jota n. k. radikaalinen ryhmä järjestössämme ja yhtiössämme viime aikoina on harjottanut. Tällä leväperäisyydellään on johtokunta tehnyt ei ainoastan taktillisen virheen järjestöemme ja liikkeemme etujen kannalta katsottuna, vaan on se useissa tapauksissa ollut suora-naista tuhlausta, sillä useat näistä vehkeilyistä ovat kaiken lisäksi olleet enemmän tai vähemmän kykenemättö-

Jäsenkohtai-
sia äänik.
Osakekohtai-
sia äänik.

miä tai muuten sopimattomia tehtäviinsä.

Siksi yhtiökokous vaatiikin, että johtokunnan on tässä suhteessa heti tehtävä täydellinen korjaus ja tulevaisuudessa tarkasti valvottava, että mi-hinkään yhtiötämme enemmän tai vähemmän huomattavasti edustavien toimien ja tehtävien tai yleensä mihinkään tehtävien ei otettaisi henkilöitä, joiden tiedetään olevan vähimmässä-kään määrässä osallisia tuollaiseen sa-laiseen tai julkiseen vehkelyyn ja myyräntyöhön.

Muuten yhtiökokous ei voi miten-kään syyttää johtokuntaa siitä pulasta, johon liikkeemme tuon vehkelyn johdosta on joutunut, eikä nykyinen pula, kaikesta huolimatta, ole muuta kuin väliaikainen. Johtokunnan ja liikkeenhoitajan tälle kokoukselle esittämistä liikkeen tilaa selostavista pätevistä tiedoista ja tilioitteista ja toimeenpane- van komitean aseptaman tutkijakomitean kertomuksesta, käy eittämättö-mästi limi se tosiasia, että Työmies Kust. Yhtiön liike on ihan yhtä var-malla ja luotettavalla pohjalla kuin se on koskaan ollut, kun vaan tämä sa-laisilla ja julkisilla vehkellemisillä ja keinotekoisilla hälyytyksillä aikaan saatu väliaikainen rahapula saadaan poistetuksi järjestöme lojaalisten osastojen ja jäsenielön enemmistön yhteisillä ja yksimielisillä ponnistuksilla.

Ponsikomitea:
W. Boman, A. O. Sarell, J. Maunus,
K. G. Lindström, T. Hiltunen,
K. A. Teittinen, M. Hahl.

Ponsi toimituksen arvostelusta.

Kuultuansa selityksiä ja todistuksia syytöksistä ja arvosteluista, joita on tehty toimitusta vastaan, yhtiökokous lausuu seuraavaa:

1. Työmiehen toimitus ei ole polkennut kansainvälisen sosialidemokra-tian hengestä eikä Yhdysvaltain sozia-listipuolueen ja s. s. järjestön päätök-sistä — lukuunottamatta niinsanottujen radikalisteksi lukeutuvien toimit-tajien ja avustajien lehdestä julaitu- ja kirjoituksia, jotka useissa kohdissa ovat olleet edellämaintusta hengestä ja päätöksistä polkkeavia.

2. Yhtiökokous harkittuansa tar-

koin syytöksiä toimituksen muka har-joittamasta sensuurista ja kuunneltu-ansa selityksiä syytöksen johdosta, on huomannut että toimituksessa ei ole harjoitettu moitittavaa sensuuria, päinvastoin, toimitus on antanut ilak-sikin tilaa sellaisille kirjoituksille, jotka ovat olleet vastaisia sosialidemo-kratialle ja hajottavia s. s. järjestölle.

3. Kokous ottaa vakavasti huomi-oon, että toimitus on ollut viimeaikoi-na erikoisaseemassa niinsanottujen ra-dikaalien häiritsevän esintymisen ja Kuparisaaren lakosta johtuneiden pal-kallisten erikoisten olojen tähden, mut-ta mainittujen selkkojen vallitessakin toimituksen vakavampien alainsten olli-si pitänyt käyttäytyä tarmokkaammas-ti ja helle kuuluvilla oikeuksilla estää radikaalit tekemästä lehteä sellaisek-si sekamelskaksi kuin se sitten keski-piirin piirikokouksen on hyvin usein ollut. Sellaista leväperäisyyttä yhtiö-kokous vakavasti kehottaa toimituk-sen vastaisuudessa välttämään, olkoon-pa sitten kysymyksessä osastojen tai yksityisten kirjoitukset.

M. Hahl, W. Boman, K. G. Lindström,
J. Maunus.

Edellä esitetyt ponnet hyväksyttiin yksimielisesti.

Pilalehti "Lapatossun" "kannasta" ja toimituksesta keskustellessaan an-nettiin sille täydellinen tunnustus. Peito ja Koti lehdestä puhuttaessa oli-tiin sitä mieltä, että sanottu lehti oli poikennut pois varsinaiselta alailaan sekautuessaan politiikkaan, vieläpä mitä epäilyttävimmällä tavalla. Silnä oli selostettu osuustoimintalillettä m. n. porvarillisen katsantokannan mukaan ja naurettavalla tavalla sekaannuttu järjestössä vallitseviin suuntariitoihin.

Wm. Marttila jätti kokoukselle kir-jelmän, jossa hän pyysi saada ostaa lehden, mutta puhejohtaja ei otta-nut asiaa käsiteltäväksi kokouksessa, koska lehtien lakkauttamisesta ei voida päättää yhtiön sääntöjen mukaan yhtiökokouksissakaan, ilman että sel-laisesta asiasta on yhtiökokouksuus-esa mainittu 30 päivää ennen kokouk-sen alkamisen.

Kokous velvoitti johtokunnan kirruh-tamaan sanakirjatyöt.

Radikaalien toiminnan vaikutus Työmiehen liikkeeseen-

kysymystä ei otettu enää käsiteltäväksi, koska ponsivallokunnan "radikaalien" kirjelmään esittämässä vastauksessa yllämainitut seikat tulivat jo ilmi.

Duluthiin muutto.

Päätettiin muuttaa keskustelu seuraavaan muotoon: "Mitenkä Työmiehen taloudellisen aseman korjaaminen vaikuttaa Duluthiin muuttoon?" Johtokunnan puolesta ilmoitettiin, että se ei katso Työmiehen muuttamista nykyään mahdolliseksi huonon taloudellisen aseman takia. Kokous vastusti yksimielisesti Duluthiin muuttoa tällä hetkellä ja ponsivallokunta esitti keskustelun perusteella seuraavan ponnen:

Työmiehen Duluthiin muuttokysymys.

Työmiehen Duluthiin muuttamisesta yllämääräinen yhtiökokous päättää:

1:ksi, että ei ole mitään syytä tällä kertaa muuttaa yhtiön edellisissä kokouksissa ja osakkaiden yleisäänestysellä tekemiä päätöistä Työmiehen Duluthiin muuttamisesta;

2:ksi koska Työmiehen taloudellinen asema on nykyään senlaatuinen, Työmiehelle vihamielisten "radikaalien" aineiden vaikutuksesta, että tarvitaan kaikki nykyään käsillä olevat ja lähimmässä tulevaisuudessa kokoonsaattavat varat Työmiehen tukemiseksi ja säilyttämiseksi, ettei se joudu porvarien käsiin, ja koska Työmiehen Duluthiin muuttaminen kysyiä tuntuvasi aineellisia varoja muuttokustannuksissa, koneiden uudistamisessa ja Työmiehelle tarpeellisen oman tai vuokrahuoneuston kuntoon littämiseksi, niin siirretään muuttaminen tällä kertaa siksi kunnes Työmies on taloudellisesti saatu varmalle ja voittoa tuottavalle kannalle;

3:ksi kokous jättää johtokunnan velvollisuudeksi tulevaan vuosikokoukseen mennessä tutkia vielä kerran tarkasti koko tämä muuttokysymys ja tehdä siltä seikkaperäinen selvitys ja esitys tulevalle vuosikokoukselle ja hyvissä ajoin sitä ennen saattaa esi-

tyksensä osakkeenomistajien tietoon harkitsemista varten.

Ponsikomitea:

W. Boman, A. O. Sarell, T. Hiltunen, K. A. Teittinen, J. Maunus, K. G. Lindström, M. Hahl.

Ponsi hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennustontin myyminen.

Johtokunta ilmoitti, ettei se ole yhtiön sivusääntöjen 3 luvun 6 pykälään mukaan voinut ruveta myymään rakennustonttia Duluthissa, eikä kokouksellakaan ole valtaa sitä tässä kokouksessa myydä. Johtokunta velvoitettiin ottamaan seuraavaan vuosikokoukseen mennessä selkoa myyntimahdollisuuksista ja sisällyttämään senkin asian seuraavaan kokouskutsuun ja sällävälin ryhtymään tarmokkaampiin toimenpiteisiin taloudellisen aseman parantamiseksi.

Bondilaina-kysymys

Jätettiin edelleen johtokunnan huoleksi ja evätettiin, että sen täytyy edelleen myydä bondejia sosialistiosastoille ja työväenjärjestöille.

Työmiehen taloudellisen aseman parantaminen.

Alanne luki johtokunnan taloudellisen aseman selvityksestä kohdan "Miten Työmiehen taloudellinen asema voidaan parantaa?" (Katso mainittua johtokunnan selvitystä.)

Sen johdosta keskusteltiin ja lausuttiin toivomuksena, että johtokunnan täytyy kääntyä kaikkien järjestön organien puoleen neuvottelemaan Työmiehen osakepääoman myymisestä. Jos järjestön yllämääräinen edustajakokous tulee pidettäväksi, otettakoon tämä osakepääoman myynti esille ja ellei sitä pidetä, päätettäkään siitä järjestön yleisäänestyskäsillä. Samaten, että johtokunta supistaa jonkun verran liikkeen henkilökuntaa ja lähettää asiamiehiä liikkeelle tekemään vallitustyötä ja hankkimaan rahaa joko osakkeiden myymisellä tai lainoja hankkimalla, ja että johtokunta rupeaa lähimmässä tulevaisuudessa yhteistyötoimintana kirjojen myynnissä ja niiden kustantamisessa, samaten joulujulkaisujenkin suhteen. "Cost System"-jär-

jestelmää kehoitettiin panemaan käytäntöön täydellisenä, koska sitä tähän asti on noudatettu ainoastaan osaksi.

Asia lähetettiin ponsivaliokuntaan, jonka lausunto kuuluu:

Työmiehen taloudellisen aseman parantamisesta.

Kuultuansa asianomaisten yhtiön virkailijain selostuksia liikkeen tilasta, veloista ja varoista, yhtiökokous painostaa erityisesti sitä seikkaa, että liikkeen tlla ei ole millään tavalla arveluttava, vaikkakin raha-asiat vaativat pikaista korjausta, joka asiantila johtuu ennenkaikkia siitä liikettä ahdistavasta suhteesta, jonka radikaaliset ainekset ovat ottaneet sanomalla irtti toverilainoja useampia tuhansia ja hälytyksellensä liikkeen muka epävarmasta asemasta vaikuttaneet, että Työmiehelle suosiollisetkin ainekset ovat saneoneet irtti lainaamiansa rahoja huomattavia summia.

Rakentaaksensa pohjan Työmiehen liikkeen vakavaan asemaan pääsemiselle ja edelleen kehittymiselle yhtiökokous päättää:

Tilapäisen rahapulan poistamiseksi yhtiökokous kehottaa kaikkia Yhdysvaltain s. s. osastoja ja vielä erittäin Keskipiiriin osastoja nopeasti toimimaan rahan hankkimiseksi liikkeen tilapäistä rahapulaa varten. Keloista millä kukin osasto rahoja hankkii, sitamilla, bondilainoilla, toverilainoilla taikka osakkeita ostamalla, osastot voivat parhaiden itse päättää paikkakunnallisten olojen mukaan. Itäpiiriin osastojen yhtiökokouksessa olleet edustajat vakuuttivat hankkivansa aivan heti Työmiehen liikkeelle rahaa aina viiteen tuhanteen dollariin asti. Keskipiiriin osastot hylkäämällä liiketämme jarruttavien radikaaleiksi itseensä nimittävien kukkotappelijain kannan ja seuraamalla itälaisten esimerkkiä voivat tehdä paljon liikkeemme raha-asiaan nopeasti kuntoon saattamiseksi. Jokaisen todellisen sosialistiosaston tulee nyt käsittää, että suuntamestarit ja puoluelehtiliikkeitä tahallisesti jarruttava klikkikunta on jätettävä omaan arvoonsa ja jokaisen

osaston ja yksityisen puoluetoverin on tehtävä parhaansa yhtenäisen ja todeillisuudessa jakamattoman köyhälistön asian hyväksi.

Että Työmiehen liike pääsee ennalleen, se on itsensä kannattavalle pohjalle, jota se ei ole viimeaikoina ollut, yhtiökokous kehottaa kaikkia osastoja panemaan erityistä huomiota Työmiehen kustannusyhtiön osakkeiden myymiselle, koska myyty osakepääoma on aivan riittämätön niin laajan liikkeen harjoittamiseen kuin Työmiehen liike nykyään on. Yhtiökokous velvoittaa myöskin johtokunnan esittämään s. s. järjestön toimeenpanevalle komitealle, että s. s. järjestön osastot ostavat Työmiehen Kustannusyhtiön jäljellä olevat osakkeet jäseniuvun perusteella ja niin jaettuna, että keskipiiriin tulee osakkeita puolta enemmän kuin toisiin piireihin yhteensä. Johtokunta on velvoitettu parantamaan kirjakauppa- ja kustannusliikettä ja lähemmän vuorovaikutuksen ja paremman keskinäisen ymmärryksen ja parempien etujen saavuttamiseksi neuvottelemaan kirjakauppa- ja kustannusliikeasioista toisten tällä mantereella olevien puoluelehtiliikkeiden kanssa, sillä ymmärryksellä, että malnitulla aloilla ryhdytään yhteistoimintaan siinä määrin kuin sellainen on mahdollista. Ilmoitus y. m. tulojen kohottamiseksi on johtokunnan tehtävä parhaansa parantamalla ilmoitusten hankkimisjärjestelmää niin että mahdollisimman suuret tulot saavutetaan mahdollisimman vähillä kustannuksilla.

Samoin johtokunnan on tarkasti valvottava, että liikkeen haaraliikkeet ja liikkuvat asiamiehet eivät tuota tappiota.

Että voitaisiin tarkalleen tietää välttämättömästi tarvittava työvoima, yhtiökokous velvoittaa johtokunnan toimeenpanemaan niinsanotun Cost systemin Työmiehen kirjapainossa ja tarkasti sitä noudattamaan.

M. Hahl, A. O. Sarell, J. Maunus,
K. A. Teittinen, T. Hiltunen,
W. Boman, K. G. Lindström.

Vaatimukset tulevaisuudessa liikkeenhoitajalta, Johtokunnalta ja toimituksesta.

Johtokunnalle annettiin seuraava evästyksiä: Liikettä ei saa tarpeettomasti laajentaa, jos liikkeen muutosta Duluthiin tulee lähimmässä tulevaisuudessa tosi. Evästettiin että jos Työmies tulee muutettavaksi, niin Johtokunnan on otettava selkoa sen muuttamismahdollisuuksista Superioriin. — Johtokunta velvoitettiin alustamaan englanninkielisen lehden perustaminen seuraavalle vuosikokoukselle. — Asiamiehiä ja puhujia kehoitettiin lähettämään liikkeelle. — Hajotusmestarit velvoitettiin poistamaan liikkeen palveluksesta. — Jo ennenmainitun 1,800 dollarin palauttaminen yhtiön haltuun on toteutettava.

Liikkeenhoitaja velvoitettiin tuomaan johtokunnalle raportti joka kuukausi liikkeen tilasta.

Toimitusta evästettiin seuraavasti: Säilytettäkoon lehti edelleenkin puhtaasti sosialidemokraattisella pohjalla. Joutavat riitakirjotukset poistettakoon lehdestä. Toimituksen on entistä tarkemmin suhtauduttava kaikkiin porvarilehtiin. Toimituksen on katsottava mitä se päästää lehteen piiritoimikunnan nimellä. — Osastojen leima ei saa olla se "pyhä sinetti", joka pa-

koittaa toimituksen julkaisemaan lehdessä mitä tahansa. — Toimitus ei saa vaieta sosialismin nimessä puhuttuihin kauppalikkeisiin nähden.

Kokousta pidettiin sunnuntainakin, mutta koska sunnuntaina tehdyt päätökset eivät ole lakivoimaisia, vahvistettiin maanantaina sunnuntain kokouksessa tehdyt päätökset, joita oli-kin ainoastaan valtakirjain tarkastuskomitean lausunnon lopullinen hyväksyminen. Päätös oli yksimielinen.

Kun kaikki kokoukselle esitetyt asiat oli käsitelty, eikä uusia ilmenyt, jullisti puheenjohtaja kokouksen loppuneeksi.

Kokous loppul 27 päivänä kello 5 i. p.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kalle Tähtelä,
Martin Mattila.

Olemme tarkastaneet pöytäkirjan ja huomanneet sen olevan kokouksessa käsiteltyjen asioiden ja päätösten kanssa yhtäpitävän.

Axel Kolinen,
Crystal Falls, Mich., kesäk. 8 p. 1914.

Toivo Hiltunen,
Hancock, Mich., kesäk. 9 p. 1914.

Työmies Kustannusyhdistys Kirjapaino

